

DOLNOŚLĄSKA

Solidarności

Nr 2 (450) • Wrocław, 20.02.2023 r. • ISSN 1641-0688 • redakcja.wroc@solidarnosc.org.pl

2 Wybory na półmetku

8 Solidarni ze związkowcami z Białorusi

9 Odlicz składkę związkową

10 Badanie trzeźwości. Nowe zasady.

Pikieta pod Simoldes Plásticos

Czytaj na str. 3

50 lat temu

4 marca 1983 r. Polska Agencja Prasowa podaje, iż do 20 lutego z prośbą o wyrażenie zgody na emigrację z Polski ze względów politycznych wystąpiło 5164 osób. Zgodę na opuszczenie kraju uzyskało 4510 osób.

9 marca przed sądem Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Grudziądzu staje Anna Walenty-nowicz oskarżona o kontynuowanie działalności związkowej. Zostaje skazana na 6 lat więzienia.

35 lat temu

1 marca Międzynarodowy Dzień Tajniaka Oprócz happeningów i milicji, istotną rolę w happeningach Pomarańczowej Alternatywy pełnili tajniacy. Oni to zbierali materiały, usiłując w tłumie wyłuskać co aktywniejszych przewodników. Im też przypadała rola przesłuchujących po zatrzymaniu. Zdarzało się, że podczas przesłuchań dzielili się z zatrzymanymi swymi uwagami co do zawartości artystycznej akcji, a nawet narzekali na fakt traktowania ich w sposób instrumentalny przez organizatorów happeningów.

Aby usatysfakcjonować ich duży wkład w akcje happeningowe, w dniu 1 marca 1988 r. został więc zorganizowany happening pod nazwą „Międzynarodowy Dzień Tajniaka”. Tego dnia, im bardziej ktoś wyglądał na tajniaka, tym szybciej był aresztowany przez milicję.

30 lat temu

25 lutego 1993 r. Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” uznała, że głosowanie części postów z Klubu Parlamentarnego NSZZ „Solidarność” za projektem ustawy budżetowej na 1993 r. jest wydarzeniem bulwersującym. W uchwale KK nawoływała do utrzymania jedności Klubu. W głosowaniu nad budżetem 12 lutego przedstawiciel Dolnego Śląska Marek Muszyński, zgodnie z zaleceniem Komisji Krajowej głosował przeciw ustawie ograniczającej dochody pracowników.

25 lat temu

24 lutego 1998 r. NSZZ „Solidarność” powołuje zespół pod przewodnictwem Janusza Śniadka do rozmów z rządem na temat rewindykacji majątku związkowego oraz nowelizacji prawa pracy i prawa związkowego.

20 lat temu

3 marca 2003 r. kilkudziesięciu związkowców rozpoczęło okupację gabinetu wojewody Ryszarda Nawrata, wręczając mu petycję Komitetu Strajkowego Związków Zawodowych Służby Zdrowia na Dolnym Śląsku. Postulaty protestujących to – oddłużenie szpitali, urealnienie stawek na leczenie do rzeczywistych kosztów, wypłata zaległych wynagrodzeń. Od wojewody żądano również przedstawienia realnego planu wyjścia z kryzysu. Po południu około 100 funkcjonariuszy policji wyprowadziło związkowców siłą z gmachu urzędu, przewożąc ich do komisariatu przy ul. Trzemeskiej. Akcja policji spotkała się ze zdecydowanym protestem Krajowego Sekretariatu Ochrony Zdrowia NSZZ „Solidarność”.

10 lat temu

27 lutego 2013 r. członkowie Regionalnego Sekretariatu Emerytów i Rencistów NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk przedstawili swoje postulaty skierowane do premiera rządu. Przyjęci zostali przez Jolantę Krupowicz, dyrektor generalną Urzędu Wojewódzkiego. „Tegoroczna waloryzacja dla emerytów i rencistów w wysokości 4% jest na żenująco niskim poziomie. W najmniejszym stopniu nie rekompensuje wzrost różnych świadczeń, które nastąpiły w ostatnich 12-miesiącach. Ludzie żyjący z emerytur i rent nie są dzisiaj w stanie zapewnić sobie godnego życia o raz elementarnych potrzeb.

przygotował MR

Wybory na półmetku

Na kilka godzin przed rozpoczęciem pikiety pod jeliczańskim Simoldesem (13 lutego) działacze spotkali się w siedzibie ZR na comiesięcznym zebraniu.

Obrady Zarządu Regionu rozpoczęły się od sprawozdania z działalności prezydium ZR w ostatnich czterech tygodniach. Sekretarz Regionu poinformował zebranych, że już ponad połowa organizacji związkowych z naszego Regionu wybrała swoje władze. W dalszym ciągu Regionalna Komisja Wyborcza apeluje o wybór elektorów, którzy wybiorą spośród siebie delegatów na czerwcowe Walne Zebranie. Pracy jest mnóstwo i Piotr Majchrzak uprzedził działaczy, że będą proszeni o pomoc przy nadzorowaniu procesu wyborów, gdyż tradycyjnie najwięcej zebrań wyborczych odbywa się w marcu i nie zawsze na każdym zebraniu mogą być członkowie RKW.

W toku dalszych obrad poprzez uchwały działacze wyznaczili reprezentantów Związku w Powiatowych Radach Rynku Pracy. W Wołowie będzie tę funkcję sprawował Janusz Banaszkiewicz, a we Wrocławiu Grzegorz Makul. Obradujący także poprzez uchwały wyrazili zgody na kandydowanie do władz organizacjom związkowym osobom o krótszym niż wymagany stażu związkowym. W jednej z organizacji w powiecie oławskim powołano zarząd komisaryczny.

Udającym się na pikietę sytuację związaną ze sporem zbiorowym w Simoldes Plasticos przedstawił Bogusław Jurgielewicz. Działacz mówił m.in. o dezawuowaniu jego prawa do zabierania głosu w sprawie podwyżek dla pracowników przez tamtejszy zarząd. Skrytykował poziom komunikacji zarządu z pracownikami zakładu (szerzej o sytuacji w tej firmie – patrz str.3).

Pozostałą część obrad wypełniły informacje związkowców na temat sytuacji w ich zakładach pracy.

O bardzo trudnej sytuacji w Zakładzie Porcelany Stołowej Karolina mówił Ireneusz Besser. Tamtejszy pracodawca po zmniejszeniu zatrudnienia postanowił rozprawić się ze związkami zawodowymi. Członkom zarządów obydwu organizacji związkowych działających w tej firmie proponuje się powierzenie innej pracy (np. prac-prasowacz, portier). Nowy właściciel, który nastąpił od roku i miał uratować miejsca pracy, nie zrobił tego. Zatrudnienie spadło

o 40%. Hale są niedogrzone. Wprawdzie są dmuchawy tłoczące ciepłe powietrze, ale temperatura podnosi się zbyt wolno, aby pracownicy mogli pracować w komfortowych warunkach. W zimnych toaletach brak ciepłej wody.

– Nie sądziliśmy, że tak w XXI wieku będzie wyglądać dialog, którego w zasadzie nie ma – ocenił sytuację Ireneusz Besser. Trudna sytuacja finansowa branży

sób zaoszczędzić na dojazdach do pracy, choć – jak zauważył Stanisław Kiezik – działalności związkowej to zdecydowanie nie sprzyja.

W styczniu zapadła decyzja o sprzedaży europejskich zakładów firmy Whirlpool tureckiemu Arçelikowi. Arçelik A.Ş. to turecki producent sprzętu AGD. Posiada 30 zakładów produkcyjnych w 9 krajach. Firma jest właścicielem

W trakcie obrad przyjęto kilka uchwał wewnątrzwiązkowych.

nie może być wytłumaczeniem. To przecież w dużej mierze dzięki staraniom związkowców z Sekcji Krajowej Przemysłu Ceramicznego NSZZ „Solidarność” udało się wpisać zakład na listę firm uprawnionych do korzystania z wsparcia Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska. Z tego tytułu zakład otrzymał znaczne wsparcie w części rekompensujące horrendalne ceny gazu.

– Średnio 415 zł na zatrudnionego – tyle wynosi podwyżka w PKP Cargo – mówił Zbigniew Gadzicki. Kontrowersje powszechne wzbudził sponsoring przez zarząd firmy klubu piłkarskiego Widzew Łódź. Pracownicy PolRegio od nowego roku otrzymali drugą transzę podwyżek.

Nowelizacja kodeksu pracy i przepisy regulujące pracę zdalną wzbudzają zainteresowanie pracowników branży telekomunikacyjnej, o czym mówił Stanisław Kiezik. Nie spodziewamy się tu rewolucji, bo jest w tym zakresie tryb konsultacyjny. Przewodniczący Komisji Oddziałowej PT Wrocław ocenił, że wielu pracowników jest zadowolonych z tej formy pracy, bo można w ten spo-

m.in. marki Beko. Dziś jeszcze za wcześniej na spekulację, jaka będzie przyszłość zakładu we Wrocławiu, bo za dużo jest niewiadomych – komentował sytuację przewodniczący NSZZ „Solidarność” w Whirlpool Wrocław Krzysztof Domagała. Z pewnością za sukces związkowców z tego zakładu należy ocenić wynegocjowane w grudniu ub. r. podwyżki. Może kwota 400 zł nie zadowalała załogi, ale teraz, po zmianie właścicielskiej, wynegocjowanie jakiegokolwiek podwyżki byłoby mało prawdopodobne. Wskazuje na to sytuacja w łódzkim Whirlpoolu, gdzie w grudniu reprezentanci załogi odrzucili proponowaną podwyżkę w kwocie 350 zł, a w styczniu nie miał już kto rozmawiać w kolejnej rundzie negocjacji z powodu sprzedaży udziałów przez koncern amerykański.

Jesteśmy dobrej myśli śledząc doniesienia prasowe o tym, że Toyota poradziła sobie z kryzysem – mówił Daniel Wituszyński o nastrojach towarzyszących negocjacji płacowym w tej firmie.

Niemniej jednak działacz wskazał, że w ujęciu całej branży auto-moto widoczne są oznaki spowolnienia (kłopoty z dostawą półprzewodników, rosnące koszty leasingu). Krzysztof Demarc z wałbrzyskiej Toyoty wysoko ocenił szkolenie, jakie w Wałbrzychu przeprowadził na temat rozwoju związku Janusz Zabiega z Komisji Krajowej. Działacz zaapelował o to, by w tym właśnie kierunku rozwijać szkolenia związkowe. Do wypowiedzi przedmówcy Krzysztof Demarc dodał rosnącą tendencję udziału produkcji aut elektrycz-

nych. Przemysł motoryzacyjny jest teraz na zakręcie, bo nikt nie jest pewien, co przyniesie przyszłość. Związkowcy zwrócili też uwagę, że decyzja o produkcji aut elektrycznych oznacza wybudowanie od podstaw całego zakładu.

W dalszej części obrad sytuację w Sanepidzie przedstawiła Danuta Liskowiak.

Ewa Jakimowicz wspomniała o projektach zmian prawa w ochronie zdrowia, m.in. w kwestii płatności przez NFZ stawek szpitalom za jakość świadczonych usług. Zmiany, jeśli wejdą w życie, obejmą też zasady zapisywania się do sanatorium. Pacjent sam będzie mógł bezpośrednio zapisać się do wybranego przezeń sanatorium.

O dramatycznym braku rąk do pracy w oświacie mówiły Danuta Utrata i Kazimiera Sygulska. Działaczki wskazały, że niska siła nabywcza sprawia, że wielu pedagogów porzuca ten zawód. Inni korzystając z wakatów, biorą nadgodziny. Niestety ta sytuacja nie ulega poprawie, a sytuacji nie poprawiają zapowiedzi ministra Czarnka o zwolnieniach. (Szerzej o sytuacji w tej branży czytaj na str. 5).

MARCIN RACZKOWSKI

Chcemy dialogu i godnej płacy

Ponad setka związkowców z Simoldes Plasticos Polska sp. z o.o. wsparta członkami Zarządu Regionu pikietowała w poniedziałek 13 lutego przed bramą zakładu w Jelczu-Laskowicach.

Bogusław Jurgielewicz, szef MOZ, poprowadził pikietujących pod bramę zakładu

Powodem akcji było stanowisko zarządu firmy ignorujące prawo reprezentantów załogi MOZ NSZZ „Solidarność” Pracowników Volvo Polska Sp. z o.o. do negocjowania podwyżek. O tym, że nikt nie ma prawa wyznaczać związkowcom osób do negocjacji, mówił Bogusław Jurgielewicz. Szef MOZ przypomniał zebrany, że w tym miejscu niecały tydzień temu w ankiecie wypowiedzieli się pracownicy zakładu w przeważającej

większości popierający działania struktury związkowej.

Kazimierz Kimso, przewodniczący Zarządu Regionu, apelował do zarządu firmy o rzetelny dialog. Szef Solidarności w Whirlpool Wrocław Krzysztof Domagała odczytał petycję.

Do protestujących licznie dołączali pracownicy kończący zmianę. Niestety nie pojawił się, mimo zaproszenia, nikt z zarządu. Na bramie delegacja z petycją nie

została wpuszczona na teren zakładu i wobec tego organizatorzy protestu postanowili przesłać petycję pocztą.

MR

Petycja do Prezesa Zarządu Simoldes Plasticos Polska sp. z o.o.

Jako legalnie wybrani reprezentanci załogi zwracamy się do Pana z żądaniem przestrzegania prawa. Taktyka unikania dialogu oraz przedstawiania działań Międzyzakładowej Organizacji Związkowej NSZZ „Solidarność” jako rzekome wtrącanie się w sprawy zakładu Simoldes Plasticos w Jelczu-Laskowicach jest nieskuteczna i spełnia wszelkie znamiona utrudniania

Członkinie Komisji Oddziałowej Simoldes Plasticos

To nie są ambicje pojedynczego działacza z innego zakładu!

Legalność naszego prawa do podejmowania działalności związkowej potwierdził Sąd Rejonowy Wrocław-Śródmieście w postanowieniu wydanym 25 stycznia br.! Potwierdza w nim skuteczne połączenie MOZ NSZZ „Solidarność” Pracowników Volvo Polska Sp. z o.o. z Zakładową Organizacją Związkową Simoldes

W trudnej sytuacji gospodarczej, przy wysokiej inflacji pracownicy domagają się godnej zapłaty za swoją pracę.

Panie Prezesie!

Wzywamy do dialogu!

Zdjęcia i film z pikietki na stronie <http://solidarnosc.wroc.pl/chcemy-dialogu-i-godnej-placy/>

Mimo przenikliwego zimna, przed zakładem zebrano się ok. 150 osób

Członkowie ZR wsparli pikietujących. Do zebranych przemawia Kazimierz Kimso.

Po zakończeniu zmiany, pracownicy zakładu dołączyli do pikietujących

działalności związkowej.

Jest to niezgodne z polskim prawem oraz zaleceniami Międzynarodowej Organizacji Pracy!

Wyniki przeprowadzonej ankiety w dniu 8 lutego bieżącego roku są jednoznaczne. Ponad 300 pracowników z tego zakładu poparło spór zbiorowy oraz działania Związku mające doprowadzić do realnych i godnych podwyżek płac w Simoldes Plasticos Polska.

Plasticos Polska Sp. z o.o., jak również liczebność organizacji.

Mając tak mocne poparcie załogi, ze spokojem i dobrą wolą oczekujemy, że podejmie Pan decyzję, aby jak najszybciej przedstawiciele zarządu usiedli przy jednym stole z przedstawicielami Związku i w duchu dialogu wypracowali jak najlepsze rozwiązania płacowe korzystne zarówno dla pracowników, jak i przyszłości zakładu.

Pod bramą zakładu

Redagują:
Marcin Raczkowski (redaktor naczelny),
Paweł Chabiński, Janusz Wolniak

Skład komputerowy:
Sławomir Kowalik

Adres:
53-661 Wrocław,
pl. Solidarności 1/3/5 I piętro, pok. 104
tel.: 601 163 204;
e-mail:
redakcja.wroc@solidarnosc.org.pl

Wydawca:
Region Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność”

Druk:
POLSKA PRESS Sp. z o.o.
Oddział Poligrafia – Drukarnia Sosnowiec

Nakład: 5500 egz.

Numer zamknięto: 16.02.2023 r.

Redakcja zastrzega sobie prawo do redagowania i skracania tekstów.

strona internetowa Regionu Dolny Śląsk NSZZ „S”:
www.solidarnosc.wroc.pl

Dobrze reprezentują załogę

Miłosz Szczurowski głosami delegatów zakładowego zebrania wyborczego NSZZ „Solidarność” PPG Deco Polska we Wrocławiu został wybrany przewodniczącym tej organizacji.

W sprawozdaniu złożonym podczas poniedziałkowych (30 stycznia) wyborów, Szczurowski obszernie przedstawił członkom Związku działalność komisji zakładowej w ostatnich 5 latach.

Niewątpliwym sukcesem zakładowej Solidarności był wybór wszystkich jej siedmiu kandydatów do Rady Pracowników w wyborach w marcu 2019 r. Miesiąc później związkowcom udało się wynegocjować podwyżkę w trzech transzach. W następnym roku covid, podobnie jak w innych zakładach zmienił plany działania organizacji związkowej. Drogą negocjacji udało się przekonać zarząd, aby obniżka wynagrodzeń z powodu przestoju wyniosła 10%, a nie 20 jak chciał pracodawca. Warto dodać, że w tym trudnym czasie, ze względu na popyt, produkcja szła „pełną parą” a przestój dotyczył pracowników biurowych i sklepów. Zakład otrzymał w tym okresie wsparcie w ramach rządowej Tarczy 2.0. Nie powstrzymało to jednak likwidacji 10 sklepów na począt-

ku 2021 r. W tym czasie odbyły się wybory społecznych inspektorów pracy i tu kolejny sukces zakładowej S, bo trzech członkowie Związku (Sylwester Turek, Marcin Pokarowski i Adam Biskup) zostali sypowcami. W połowie tego roku odeszła do wieczności pierwsza przewodnicząca NSZZ „Solidarność” we wrocławskim Polifarbie Zofia Rajczakowska.

W ubiegłym roku niesatysfakcjonujące związki rozmowy o podwyżkach z zarządem doprowadziły do wszczęcia sporu zbiorowego, zakończonego po kilku miesiącach mediacją Małgorzaty Calińskiej-Mayer. Pracownicy otrzymali 300zł podwyżki.

Miarą skuteczności struktury zakładowej jest uzwiązkowienie w tej firmie. Na koniec ub. r. do Solidarności należało 203 pracowników na 547 zatrudnionych. Czyni to Solidarność PPG Deco Wrocław najważniejszym reprezentantem załogi w tym zakładzie.

Ponadto związkowcy mają zapewniony aktualny dopływ informacji o działaniach koncernu

Delegaci podczas zakładowego zebrania wyborczego

poprzez uczestnictwo w pracach Europejskiej Rady Zakładowej. Oprócz Miłosza Szczurowskiego, w tym gremium zasiada Agnieszka Godzik. Działaczka S w PPG należy również do ścisłego zarządu ERZ w tym koncernie.

Podczas zebrania wyłoniono skład komisji zakładowej i rewizyjnej. W jednej z podjętych uchwał

związkowcy wyrazili wolę uczestnictwa w pracach Sekcji Krajowej Przemysłu Chemicznego.

Wsparcie zawsze się przyda – argumentował podjęcie uchwały w tej kwestii Miłosz Szczurowski. Na poparcie swoich słów przypomniał zebranym jesienną manifestację z 2021 r. pod oławskim zakładem Essity, Kiedy oprócz

działaczy Zarządu Regionu akcję protestacyjną wsparli członkowie Sekcji Przemysłu Chemicznego z niemal całej Polski. O prawidłowy przebieg wyborów zadbał obecny na zebraniu wyborczym, pełnomocnik Regionalnej Komisji Wyborczej Sławomir Poświstak.

MARCIN RACZKOWSKI

Najpierw podwyżki, potem wybory

Ostatni dzień stycznia był bogaty w wydarzenia ważne dla Organizacji Zakładowej Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu. Najpierw został podpisany przez przewodniczącą ZOZ i dyrektora ZNiO nowy regulamin wynagradzania. Dwie godziny później członkowie zakładowej Solidarności wybrali nowe władze Związku.

Prace nad zmianami w Regulaminie Wynagradzania zostały zainicjowane przez Zakładową Organizację Związkową NSZZ „Solidarność” przy Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich w dniu 12 października 2022 roku. Powołana z inicjatywy dyrektora ZNiO grupa robocza pracowała nad regulaminem do 26 stycznia 2023. Gdy zostały ustalone wszystkie kwestie formalne, prawne i finansowe, dokument trafił do akceptacji dyrektora. Związkowcom szczególnie zależało na uaktualnieniu miesięcznych stawek wynagrodzenia zasadniczego w 8 kategoriach zaszerogowania w ZNiO. Negocjacje dotyczące tych zapisów trwały długo, trzeba było oczywiście dostosować się do realiów budżetowych. Udało się

wynegocjować podniesienie dolnych progów tych stawek o 65-70 procent w niemal wszystkich kategoriach.

Nie ma lepszej gwarancji wzrostu wynagrodzeń pracowników niż zapisy systemowe w regulaminie wynagradzania. Zmiana „widełek” jest rozwiązaniem systemowym. Zapisane w naszym Regulaminie Wynagradzania dolne kwoty pierwszy raz od wielu lat odnoszą się realnie do minimalnej krajowej. Jak się okazało, wiele osób z naprawdę dużym dorobkiem lub stażem pracy było „pod kreską”. Na pewno warto zabiegać o dalszy wzrost wynagrodzeń w nowej kadencji. Dużo zależy jednak od tego, czy dołączą do nas pracownicy pragnący poprawy swojej sytuacji finansowej – relacjo-

nuje sekretarz Komisji Zakładowej Adam Degler.

W czasie naszych rozmów w ramach grupy roboczej zapowiadaliśmy też, że będziemy w przyszłości starać się uszczegółowić niektóre zapisy, jak choćby te dotyczące nagród. W tym względzie możemy liczyć na wsparcie specjalistów z Regionu Dolny Śląsk. A przecież niedługo trzeba też będzie napisać regulamin pracy zdalnej... Oznacza to, że zapewne grupa robocza będzie się jeszcze spotykać w tym roku – pisze Adam Degler.

W ostatnich trzech miesiącach pięć osób zapisało się do „Solidarności” przy ZNiO.

Podczas styczniowych wyborów wyłonione zostały nowe władze w składzie – Żaklina Szykiewicz

(przewodnicząca), Joanna Grzeskowiak-Stepowicz (skarbnik), Adam Degler (sekretarz), Marta Krajewska i Urszula Wencka.

Z ramienia Regionalnej Komisji Wyborczej procedurę wyborczą nadzorowała Danuta Utrata.

Ustępującej wieloletniej przewodniczącej ZOZ „S” przy ZNiO, Barbarze Butent-Stefaniak członkowie ZOZ składają najserdeczniejsze podziękowania za dotychczasową służbę w interesie wszystkich pracowników Ossolineum. AD

Joanna Grzeskowiak-Stepowicz, Adam Degler, Barbara Butent-Stefaniak – przewodnicząca od lat 90. do 2023 roku, Żaklina Szykiewicz, Urszula Wencka i Marta Krajewska

Konsultacje ministerialnych projektów

Podczas zebrania Rady Międzyregionalnej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk omówiono ostatnie rozmowy Związku z rządem, sformułowano postulaty sekcji na zebranie krajowe (najważniejszy postulat – podwyżki płac), przedstawiono aktualny stan wyborów w organizacjach związkowych oraz wysłuchano propozycji szkoleń ZR.

Przedstawiciele Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” uczestniczyli w spotkaniu Ministerstwa Edukacji i Nauki ze stroną związkową, podczas którego omawiano trzy tematy: propozycje zmiany rozporządzenia w sprawie oceny pracy nauczyciela (MEiN poinformowało o wprowadzeniu zmian, które umożliwią ocenianemu nauczycielowi wgląd do pisemnych opinii na temat jego pracy, złożonych w toku oceniania), projekt rozporządzenia płacowego oraz sprawę nauczycielskich emerytur stażowych.

W pierwszej kwestii ministerstwo wprowadziło w błąd stronę związkową, przesyłając wcześniej do opiniowania projekt zmian ww. rozporządzenia, w którym usunięto zapisy dotyczące stosowania skali punktowej i procentowej do oceny wymagań określonych za pomocą poszczególnych kryteriów. Podczas spotkania poinformowano nas, że przesłany projekt ma tylko charakter roboczy, a MEiN stoi na stanowisku konieczności zachowania obowiązujących zapisów w tym zakresie, gdyż zapewnić one będą porównywalność oceny dokonywanej przez różnych dyrektorów we wszystkich placówkach oświatowych.

KSOiW postuluje wprowadzenie takich zmian w omawianym rozporządzeniu, które zminimalizują subiektywizm dyrektora podczas dokonywania oceny pracy nauczyciela.

W sprawie rozporządzenia płacowego omówiono szczegółową strukturę płac nauczycieli oraz projektowane podwyżki minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego, które od 1 stycznia 2023 r. mają wynosić dla nauczycieli z tytułem magistra i przygotowaniem pedagogicznym: 3690 zł dla nauczyciela początkującego, 3890 zł dla nauczyciela mianowanego, 4550 zł dla nauczyciela dyplomowanego.

Przedstawiciele KSOiW po raz kolejny negatywnie ocenili żenująco niski poziom wynagrodzenia nauczycieli, nieprzystający do dzisiejszych kosztów życia oraz nieadekwatny w stosunku do ogromu wymagań stawianych nauczycielom i realizowanych przez nich zadań.

Przewodniczący Ryszard Proksa przypomniał o wieloletnim postulacie sekcji dotyczącym konieczności zmian w systemie finansowania oświaty i wynagradzania nauczycieli tak, aby ich płaca była powiązana z przeciętnym wynagrodzeniem w gospodarce. Zapewniłoby to automatyzm waloryzacji nauczycielskich wynagrodzeń, które nie byłyby zależne od woli polityków i mogłyby rosnąć proporcjonalnie do rozwoju gospodarczego kraju.

Ostatnia sprawa dotyczyła emerytur stażowych. W zakresie możliwości powrotu wcześniejszych emerytur nauczycieli mających 30-letni staż pracy (25-letni w przypadku pracujących w szkolnictwie specjalnym) oraz 20-letni okres pracy w szkole, zapowiedzianej przez Ministra Edukacji i Nauki w wypowiedziach medialnych, spotkanie określono jako wstępne. Nie przedstawiono żadnych konkretnych projektów rozwiązań w ww. temacie, a jedynie poddano pod dyskusję listę zagadnień do dyskusji: grupy (roczniki) nauczycieli uprawnionych do nauczycielskiej emerytury, kwestia zachowania

Spotkaniu Rady przewodniczyła Danuta Utrata

prawa do nauczycielskiej emerytury stażowej w przypadku podjęcia pracy w jednostkach systemu oświaty, termin wejścia w życie przepisów uprawniających do nauczycielskiej emerytury stażowej i okres obowiązywania, zasady naliczania świadczenia emerytalnego dla nauczyciela chcącego skorzystać z nauczycielskiej emerytury stażowej, zasadność dalszego funkcjonowania instytucji nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych w przypadku powrotu do nauczycielskiej emerytury stażowej.

KSOiW wyraziła stanowisko, że możliwość przechodzenia na

wcześniejszą emeryturę stażową powinna objąć ogół nauczycieli na stałe od 1 września 2023 r., a po przejściu na wcześniejszą emeryturę nauczyciel powinien mieć możliwość podejmowania pracy w oświacie.

Minister Dariusz Piontkowski zapowiedział, że podczas kolejnego spotkania, które odbędzie się w marcu, przedstawi wykaz dokumentów obowiązkowych do wypełnienia czy opracowywania przez nauczyciela i dyrektora, o co od blisko 3 lat zabiega KSOiW. Będzie wówczas możliwość ponownego przedyskutowania sposobu określa-

nia poziomu spełniania wymagań ocenianego nauczyciela.

– Przedstawiciele KSOiW uczestniczący w posiedzeniu negatywnie oceniają poziom przygotowania ministerstwa do debaty ze stroną związkową. Spotkania w ramach zespołu ds. statusu zawodowego pracowników oświaty mają czysto formalny charakter, niczego nowego nie wnoszą i nie dają możliwości wspólnego wypracowywania tak koniecznych zmian w polskiej edukacji – napisała rzecznik prasowy KSOiW NSZZ „Solidarność” Monika Ćwiklińska.

JW

Spotkanie noworoczne - Oświata Psie Pole

27 stycznia br. w Szkole Podstawowej nr 83 we Wrocławiu odbyło się coroczne spotkanie noworoczne oświatowej Solidarności Psiego Pola. Wśród zaproszonych gości znaleźli się Radny Rady Miejskiej Wrocławia Jarosław Krauze i przewodnicząca MSOiW NSZZ „Solidarność” Danuta Utrata.

Przewodnicząca Anna Makul złożyła wszystkim życzenia noworoczne i zaprosiła na uroczysty poczęstunek. Wieczór uświetnił występ grupy „MODERATO”, którego dyrygentem i opiekunem muzycznym jest pani Joanna Rutkiewicz. Utalentowani uczniowie Szkoły Podstawowej nr 44 we Wrocławiu wykonali wiązankę wzruszających piosenek m.in. Marka Grechuty i Ryszarda Rynkowskiego.

FOT.: OSWIATA PSIE POLE

FOT.: JANUSZ WOLNIAK

Danuta Utrata – przewodnicząca Sekcji i Bogusława Bernas

Początek zapowiada się trudny

Rozmowa z Januszem Wołoszynem przewodniczącym NSZZ „Solidarność” w DeLaval

Niedawno zostałeś wybrany na przewodniczącego. Skąd w ogóle wzięłeś się w Związku?

W firmie DeLaval jestem w Solidarności już od 10 lat, a od 5 lat jestem w Komisji Zakładowej. Przez ostatnią kadencję poznałem czym jest działalność związkowa. Wiem jak wyglądają rozmowy z zarządem i jak się rozwiązuje tzw. trudne sprawy pracownicze. Zbyszek Krysiak, dotychczasowy przewodniczący naszej organizacji spytał czy chcę kandydować. Zgodziłem się ... i dostałem mandat zaufania od załogi.

Czym zajmuje się zakład we Wrocławiu?

We Wrocławiu są trzy zakłady – W jednym produkuje się wszystko co związane z dojarkami Robot udojowy w pełni zautomatyzowany z osprzętem, drugi zakład to produkcja zbiorników na mleko i trzeci, to detergenty do mycia tych zbiorników. W Polsce jest jeszcze czwarta fabryka, w Dobrym Mieście koło Olsztyna i tam także są nasi członkowie wśród pracowników. Tam produkują m.in. wozy paszowe i inne urządzenia dla tej branży.

Jak się przedstawia proporcja pracujących do członków Związku

Na około 250 osób zatrudnionych na produkcji około stu, może

niedługo ponad, należy do Solidarności.

Czy masz jako nowo wybrany przewodniczący jakiś pomysł jak zwiększyć liczebność?

Szczerze mówiąc, to liczę, że szkolenie na temat rozwoju związku da mi jakieś umiejętności w tym zakresie. Z tego co obserwuję, to trudno jest dotrzeć do młodych ludzi. Przeważnie kojarzą związek z polityką i ciężko jest im cokolwiek uświadomić. Szczególnie osoby zaczynające dopiero swoją karierę zawodową – 25-26 lat. Zwłaszcza ci, którzy nie mają jeszcze rodzin. Oni sami nie wiedzą, czy będą tu za kilka miesięcy pra-

cować. Podobnie jak pracownicy z Ukrainy, coraz liczniej zatrudniani przez agencje.

Jakie teraz są najważniejsze zagadnienia do rozwiązania?

Choćby sprawa urlopu kolektywnego. Pomysł wysłanie załogi w tym samym czasie na urlop wzbudza w zakładzie kontrowersje. Zdaje się, że naciska na to centrala w Szwecji, ale będziemy drogą negocjacji starali się odwieść zarząd od tego zamiaru. Tak jak poprzednia komisja zakładowa uważamy, że za wcześniej jeszcze na taką formę urlopu. Ludzie liczą pieniądze i wielu woli pojechać na urlop przed sezonem w maju czy np. we wrześniu.

Załoga jest w tym względzie zdeterminowana i czekamy na pierwsze rozmowy w tej kwestii, zatem początek kadencji dla komisji zakładowej zapowiada się ciężki. Ponadto negocjujemy podwyżki

Janusz Wołoszyn

i tu też z pewnością rozmowy będą trudne.

Wiemy, że koncern DeLaval w Szwecji ma silne związki zawodowe. Chciałbym, aby także i u nas głos załogi był brany pod uwagę.

ROZMAWIŁ

MARCIN RACZKOWSKI

Wrocław 14 lutego 2023 r.

Kultura

45-lecie pracy artystycznej Stanisława Melskiego

Na początku lutego w Teatrze Polskim odbyła się niezwykła uroczystość 45-lecia pracy twórczej Stanisława Melskiego, aktora, reżysera i zasłużonego dla kultury działacza Solidarności. Galę poprzedził spektakl „Szewcy” w reżyserii Melskiego.

Laudację dla jubilata w obecności całego zespołu sztuki „Szewcy” odczytał aktor Teatru Polskiego Dariusz Bereski

Dariusz Bereski odczytał laudację, w której przypomniał zasługi jubilata. Oprócz zawodowej pracy w teatrze Stanisław Melski ma ogromne zasługi edukacyjne. Wraz ze swoją żoną Grażyną wyreżyserował 70 sztuk teatralnych w X LO we Wrocławiu. – Wiesz dobrze, co oznacza sukces, ciężka praca, ale i przestój w teatrze. Potrafiłeś swoje sprawy wziąć w swoje ręce. Tworzysz, piszesz, reżyserujesz, dbasz o teatr – akcentował Bereski.

Stanisław Melski został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi (2010), Brązowym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” (2011), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (2011), Medalem „Zasłużony dla Wrocławia – Merito de Wratislavia” (2018), Odznaką Honorową Złotą Zasłużony dla Województwa Dolnośląskiego (2018), Medalem Niezłomni (2021) i Medalem Stulecia Odzyskanej Niepodległości (2021). Stanisław Melski jest również au-

torem czterech tomików poezji: *Wiązanki i wieńce* (1985), *Uciekaj z miasta* (1988), *Pyłki płatki kolce* (1991) oraz *Stasiu proszę, kup...* (1996).

Dyrektorzy TP Jacek Gawroński i Jan Szurmiej dziękowali za dokonania i życzyli kolejnych twórczych sukcesów. Podziękowania i życzenia złożyli też Marszałek Województwa Dolnośląskiego Krzysztof Maj, dyrektor Wydziału Kultury UM Wrocławia Jerzy Pie-

traszek. Przewodniczący Sejmiku Dolnośląskiego Andrzej Jaroń z radną Małgorzatą Calińską-Mayer reprezentowali Sejmik oraz Komisję Kultury, Nauki i Edukacji Sejmiku. Podczas gali 45-lecia pracy twórczej Stanisława Melskiego przypomnieli, że Nagroda Marszałka Województwa Dolnośląskiego została przyznana Melskiemu na wniosek Komisji Kultury, Nauki i Edukacji za wybitne osiągnięcia w dziedzinie kultury.

Jubilat dziękował wszystkim, którzy przez lata pracy twórczej stanęli na jego drodze. W szczególności wspomniął Leszka Nowaka (wieloletniego przewodniczącego Solidarności w Teatrze Polskim), który w teatrze zrobił setki scenografii, w tym do 20 wrocławskich spektakli Melskiego. Wspomnił też obecnego na jubileuszu prof. Janusza Deglera, który po premierze „Braci Karamazow” w reżyserii Melskiego powiedział, że przywrócił mu wiarę w teatr.

Przywitał także **Włodzimierza Hermana** (ur. 1937) – reżysera i kierownika artystycznego Studenckiego Teatru Kalambur we Wrocławiu (1962–1968), gdzie w 1965 r. wyreżyserował pamiętnych „*Szewców*” Witkacego.

Słowa gratulacji dla Stanisława Melskiego skierował też w specjalnym liście przewodniczący dol-

nośląskiej Solidarności Kazimierz Kimso. Napisał w nim:

„Cieszę się, że w imieniu dolnośląskiej Solidarności mogę złożyć Ci gratulacje z tego, że nie tylko trwasz twórczo w swoim zawodzie, ale również dlatego, że niesiesz z sobą nieprzemijające wartości szacunku do człowieka i umiłowania wolności.

Twój jubileusz 45-lecia pracy twórczej budzi podziw. Jesteś nie tylko wspaniałym aktorem, ale i reżyserem, co udowodniłeś kolejną realizacją sztuki Witkacego „Szewcy”.

Grałeś w wielu spektaklach teatralnych i filmach, ale my w Solidarności znamy Cię jeszcze jako człowieka poświęcającego się sprawom społecznym. Zaangażowanie w Związku pokazało Twoją wrażliwość na sprawy pracownicze i czysto ludzkie.

Przez te minione lata udowodniłeś, że można być nie tylko artystą, ale także człowiekiem stojącym po stronie dobra.

Drogi Staszku! Życzę Ci, abyś dalej kroczył tą drogą życia, pokazując swoje twórcze moce, zarażając innych potęgą swojego talentu, odkrywając nieznane pokłady sztuki i dając publiczności przeżyć nowe wzruszenia.

Dziękuję Ci, że jesteś z nami, w wielkiej rodzinie Solidarności! Niech dopisuje Ci zdrowie i miej siły tworzyć dalej na scenie niezapomniane role i przedstawienia”.

PS. Już po uroczystej gali odbyło się zebranie wyborcze Międzyzakładowej Organizacji Związkowej NSZZ „Solidarność” Teatru Polskiego, na którym Stanisław Melski został wybrany przewodniczącym. Gratulujemy!

JANUSZ WOLNIAK

Jak jest naprawdę. Sami się przekonajmy.

Jest tak, jak wam się wydaje! Sztuka wg inspiracji dramatem Luigi Pirandella
Tak jest, jak się państwu zdaje w reżyserii Gianluca Iumiento znalazła się na deskach Teatru Polskiego.

Z wielką nadzieją czekałem na to przedstawienie, bo twórczość Pirandello jest mi bardzo bliska. Dla niewtajemniczonych dodam, że włoski pisarz to autor bardzo oryginalnych dramatów, powieści i opowiadań i do tego laureat Nagrody Nobla. Jego najważniejsze książki ukazały się w Polsce, ale w ostatnich latach niewiele było wznowień, a i o tym by coś wystawiano w jakimś teatrze, też nie słyszałem.

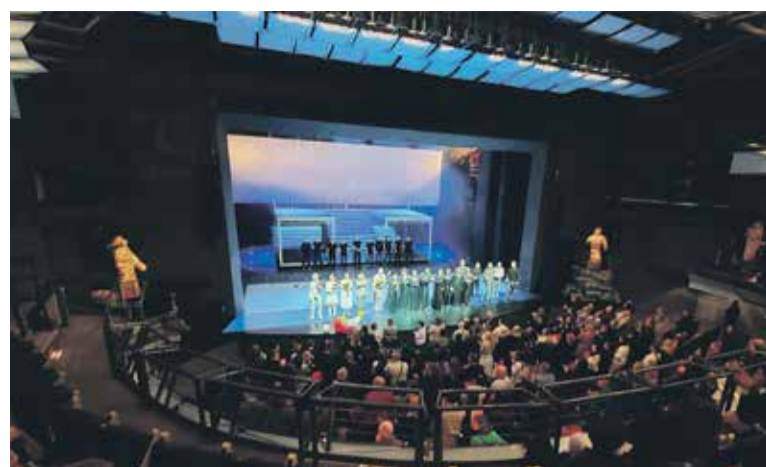
Kiedy rok temu na konferencji prasowej w Teatrze Polskim zapowiedziano przedstawienie powstające w ramach międzynarodowego projektu „Including Minority – włączyć mniejszość”, w partnerstwie z norweskim niezależnym teatrem Company B. Valiente, byłem tą perspektywą bardzo zaintrygowany. Zapowiadano, że na podstawie

badani społecznych przeprowadzonych w Norwegii i Polsce powstaną dwa warianty scenariusza ukazujące relacje mniejszości ukraińskiej w Polsce i polskiej w Norwegii ze społecznościami lokalnymi.

I oto w ostatni weekend stycznia obejrzelismy prapremierowe spektakle. I od razu uprzedzę potencjalnych widzów, brak znajomości dzieł Pirandello nie będzie żadną przeszkodą w percepcji sztuki. Po wiem nawet więcej, wzmiankowana sztuka tu poza odniesieniem tytułowym wprost nie istnieje, a jedynie intencjonalnie. Dla tych, którzy znają twórczość włoskiego mistrza dodam, że widziałem tu większą inspirację inną znakomitą sztuką pt. Sześć postaci scenicznych w poszukiwaniu autora. I żeby skończyć wątek inspiracji dodam, że postać Luigi Pirandello pojawia się

na początku drugiego aktu sztuki, kiedy reżyser – scenarzysta przeprowadza wywiad z człowiekiem z zaświatów.

Konwencja sztuki nie raz nas zaskakuje. Do tego, że we współczesnym teatrze wprowadzono wszystkie istniejące multimedia, przyzwyczajeni jesteśmy już dawno, jak również do tego, że aktorzy mogą prowadzić interakcję z publicznością. Zaskakuje już nie nowa konwencja, tylko nowe pomysły na jej zastosowanie. W przypadku tej sztuki widzowie poprzez łatwą i szybko wprowadzoną aplikację stają się uczestnikami przedstawienia, głosząc komórkami jak by były prawdziwe wybory na burmistrza, a wynik głosowania zostaje niemal natychmiast pokazany na ekranie. Interującym pomysłem inscenizacyjnym jest też akcja

Na zakończenie przedstawienia zespół został owacyjnie nagrodzony oklaskami publiczności

przedstawienia pokazana poprzez dwie perspektywy. Pierwsza - to, co widzimy na scenie, a druga to oko kamerzysty, który podczas całej sztuki filmuje sceny, postacie, ukazując różne plany od szerokich po zbliżenia, i ten obraz cały czas widzimy na ekranie nad sceną.

Ciekawym pomysłem jest też narracja prowadzona przez aktora – scenarzystę, który ingeruje w trakcie przedstawienia w jego fabułę i aktorzy prowadzący z nim dialog.

Jednak najważniejsza jest sama treść i przesłanie sztuki. Akcja rozgrywa się w prowincjonalnym miasteczku w Radobinie w kraju Niuska, do którego napływają uchodźcy z ogarniętego wojną kraju Obrzeźna, napadniętego przez Wostok. Nie trzeba mieć

wiele wyobraźni by pod te nazwy podłożyć Polskę, Ukrainę i Rosję. W przygranicznym miasteczku toczą się różne spory, rozgrywają małe i duże dramaty ludzkie i trwa przygotowanie do wyborów na nowego burmistrza.

Podczas 3,5-godzinnej przedstawienia z antraktem, nudzić się nie można. Widzimy różne postawy ludzi, namiętności, zawiści, obawy, ale i empatie. Jak w życiu. Może trochę za dużo tu publicystki, bo wiadomo że wódz Wostoku, to emanacja zła, a Obrzeźnej dobra. Ale na tę sztukę warto pójść. Naprawdę.

Teatr Polski. Wrocław. Jest tak, jak wam się wydaje! – reżyseria Gianluca Iumiento

JANUSZ WOLNIAK

TEATR POLSKI
T[pl]
WROCLAW

Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Tadeusz Różewicz

*** [Czas na mnie]

reż. Jan Szurmiej

SPEKTAKLE

18.03.23 SOBOTA GODZ. 19:00

19.03.23 NIEDZIELA GODZ. 17:00

25.03.23 SOBOTA GODZ. 20:00

Dla członków związku „SOLIDARNOŚĆ” oraz ich rodzin 30% zniżki na bilety na wszystkie spektakle Teatru Polskiego we Wrocławiu. Zakupu można dokonać w kasie Teatru za okazaniem aktualnej legitymacji. Pełny repertuar na stronie WWW.TEATRPOLSKI.WROC.PL

WYŚLIJ KARTKĘ

Z inicjatywy Biura Zagranicznego Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” rusza akcja wysyłania kartek pocztowych do Ambasady Republiki Białorusi w Polsce ws. więźniów związkowych na Białorusi.

Pierwszą kartkę do ambasady wysłał Piotr Duda, przewodniczący „Solidarności”, zachęcając tym samym do włączenia się do akcji.

Szanowny Panie Ambasadorko!

*Związkowcy to nie terroryści, a prawo do legalnego strajku w obronie praw pracowniczych i obywatelskich to nie działalność wywrotowa.
To fundamentalne prawa człowieka, o które walczył NSZZ „Solidarność”.
Żądamy uwolnienia liderów białoruskich związków zawodowych, zaprzestania represji i poszanowania prawa do prowadzenia działalności związkowej – napisał Piotr Duda.*

Dlaczego wysyłamy pocztówki?

Niezależne związki zawodowe w Białorusi są traktowane przez reżim Łukaszenki jako zagrożenie dla tamtejszej dyktatury. Przed sfałszowanymi wyborami prezydenckimi w 2020 r. presja na związkowców ograniczała się do wyrzucania z pracy czy 15-dniowych aresztów.

Na początku 2021 r. wyraźnie zwiększyło się wywieranie presji na związki zawodowe. Pracownicy związkowi zaczęli wykrywać podsłuchy i ukryte kamery wideo w swoich biurach. W siedzibach związków zawodowych zaczęły się przeszukania i rewizje pod byle pretekstami. Konfiskowano sprzęt i demolowano wyposażenie biur.

Mamy już 2023 rok, a liczba więźniów politycznych na Białorusi rośnie i dziś liczy ponad 1400 osób. Wśród nich jest ponad 30 związkowców, którzy są uwięzieni i odbywają długie kary pozbawienia wolności w białoruskich więzieniach i łagrach.

Koleżanki i Koledzy!

Na pocztówkach widnieją zdjęcia związkowców uwięzionych przez reżim Łukaszenki. Symbolizują one wszystkich niezależnych działaczy związkowych przebywających w białoruskich turmach. NSZZ „Solidarność” chce pokazać, że nie są oni samotni w swojej heroicznej walce z dyktaturą brutalnie tłumiącą prawa pracownicze.

Co należy zrobić?

Pobierz kartkę ze strony internetowej <http://solidarnosc.wroc.pl/wyslij-kartke-do-ambasady/> lub odbierz w siedzibie Regionu (po uprzednim kontakcie telefonicznym). Wypełnij pocztówkę treścią, jaką uważasz za słuszną. Krzepiące dla uwięzionych związkowców będą na pewno słowa wsparcia, otuchy, modlitwy za nich. Możesz napisać słowa wsparcia dla niezależnych związków zawodowych na Białorusi.

Może to być również okazja do wyrażenia tego, co myślisz o Łukaszence i jego zbrodniczym reżimie. Sam zdecyduj, czy podpiszesz swoją kartkę imieniem i nazwiskiem czy też nie. Preferujemy kartki podpisane.

Następnie zachęcamy do zrobienia fotografii tyłu kartki (tam gdzie samodzielnie wpisałeś treść) i prosimy o wysłanie jej zdjęcia na adres e-mail: bialorus@solidarnosc.org.pl. Wysyłając zdjęcie kartki na ten adres, wyrażasz zgodę na jej wykorzystanie w mediach społecznościowych NSZZ „Solidarność”. W tytule wiadomości wskaż, z jakiego Regionu NSZZ „Solidarność” jesteś.

Fotografie wykorzystamy do wywierania presji medialnej na rząd Białorusi. Samą kartkę pocztową wyślij na adres Ambasady Białorusi w Polsce:

**Ambasada Republiki Białoruś w Rzeczypospolitej
ul. Wiertnicza 58, 02-952 Warszawa, Polska**

Zachęcajcie także inne osoby do dołączenia do tej akcji, informując o jej celu.

Jeżeli w jakimś regionie/sekretariacie/sekcji/komisji zakładowej NSZZ Solidarność skończyły się kartki, a są wciąż osoby chętne do ich wysyłania, prosimy o zgłoszenie tego do Barbary Surdykowskiej (b.surdykowska@solidarnosc.org.pl).

Zniżki z legitymacją NSZZ „Solidarność”

TEATR POLSKI

Dla członków NSZZ „Solidarność”
(oraz ich rodzin)

30% zniżki

na bilety na wszystkie spektakle Teatru Polskiego we Wrocławiu.
Zakupu można dokonać w kasie Teatru za okazaniem
elektronicznej legitymacji NSZZ „Solidarność”.

Dla członków NSZZ „Solidarność”

50% zniżki

na zwiedzanie ekspozycji Centrum Historii Zajezdnia we Wrocławiu.
Zakupu biletu można dokonać w kasie CH Zajezdnia za okazaniem
elektronicznej legitymacji NSZZ „Solidarność”.

ODLICZAMY SKŁADKI

W zeznaniu podatkowym PIT za 2022 r. można odliczyć od podstawy opodatkowania, czyli od dochodu przed opodatkowaniem, ulgę w podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu składek członkowskich na rzecz związków zawodowych. Roczny limit ulgi to 500 zł.

W sytuacji gdy składki na rzecz związku zawodowego potrącają się przez pracodawcę z wynagrodzenia, podatnikowi do udowodnienia przed fiskusem wysokości poniesionych na ten cel wydatków wystarczy informacja płatnika zamieszczona w PIT-11.

Wykazana w PIT-11 kwota składki na rzecz związku zawodowego nie może być większa niż podlegająca odliczeniu w roku podatkowym, tj. 500 zł. Nowy wzór formularza PIT-11 wypracowany w związku z postanowieniami nowelizacji ustawy o PIT z 9 czerwca ub.r., obowiązuje od 1 lipca 2022 roku.

Jeżeli członek Związku samodzielnie opłaca składki, ma obowiązek posiadać dowód wpłaty składek członkowskich na rzecz związków zawodowych (przelew lub druczek KP). Dowód wpłaty musi zawierać co najmniej: dane identyfikujące członka związku zawodowego dokonującego wpłaty, nazwę organizacji związkowej na rzecz której dokonano wpłaty, tytuł i datę wpłaty oraz kwotę wpłaconych składek. Tych potwierdzeń nie trzeba dołączać do zeznania, ale zachować na wypadek kontroli.

APELUJEMY DO PODATNIKÓW

Przeznaczcie 1,5% ze swojego
należnego podatku za 2022 r.
na jedną z inicjatyw naszego
Regionu.

1,5%

Stowarzyszenie Charytatywne im. Kazimierza Michalczyka
powołane przez Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Dolny
Śląsk. Pomaga naszym związkowcom i członkom ich rodzin
znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej.
Nr w KRS: 0000244836

Region Dolny Śląsk powołał w 2002 roku Dolnośląskie **Stowa-
rzyszenie Kultury Zdrowotnej i Sportu NSZZ „Solidarność”**,
które jest organizatorem wielu imprez sportowych integrują-
cych członków naszego Związku (m.in. Bieg Solidarności, tur-
nieje piłkarskie, rajdy). Nr w KRS: 0000027102

Kontrola trzeźwości – nowe zasady

W dniu 6 lutego 2023 r. opublikowano w Dzienniku Ustaw (pozycja nr 240) ustawę z dnia 1 grudnia 2022 r. o zmianie ustawy Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw. Jest to kolejna nowelizacja kodeksu pracy, która wprowadza zmiany, ale nie od razu. Od 21 lutego 2023 r. będą obowiązywały przepisy dotyczące kontroli trzeźwości pracowników. Natomiast od 7 kwietnia 2023 r. wprowadzone zostaną przepisy dotyczące pracy zdalnej i jednocześnie uchylone zostaną przepisy dotyczące telepracy. Zmiany mają na celu umożliwienie pracodawcom, w uzasadnionych przypadkach, wprowadzenie prewencyjnej kontroli pracowników na obecność w ich organizmach alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu, a także wprowadzenie regulacji dotyczących pracy zdalnej jako rozwiązania stałego.

Zgodzić się należy ze stwierdzeniem, że samo pojawienie się nietrzeźwego pracownika w miejscu pracy stanowi zakłócenie porządku w zakładzie pracy. Podobnie należy kwalifikować spożywanie alkoholu na terenie zakładu pracy, co jest zabronione z mocy art. 14 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Do zakładu pracy nie można nawet wносить napojów alkoholowych, o czym stanowi art. 16 ust. 1 przywołanej wyżej ustawy. Gwoli przypomnienia stosownie do art. 46 ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stan po użyciu alkoholu zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do stężenia we krwi od 0,2‰ do 0,5‰ alkoholu albo obecności w wydychanym powietrzu od 0,1 mg do 0,25 mg alkoholu w 1 dm³. Oznacza to zatem, iż za brak obecności alkoholu w organizmie pracownika uznaje się również przypadki, w których zawartość alkoholu nie osiąga lub nie prowadzi do osiągnięcia wartości właściwych dla stanu po użyciu alkoholu. Natomiast zgodnie z art. 46 ust. 3 ww. ustawy stan nietrzeźwości zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do stężenia we krwi powyżej 0,5‰ alkoholu albo obecności w wydychanym po-

wietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm³.

Kontrola trzeźwości

W obecnym stanie prawnym zasady poddawania badaniu trzeźwości pracowników, regulował art. 17 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zgodnie z którym na żądanie kierownika zakładu pracy, osoby przez niego upoważnionej lub pracownika, co do którego zachodzi uzasadnione podejrzenie, że spożywał alkohol w czasie pracy lub stawiał się do niej w stanie po użyciu alkoholu, badanie stanu trzeźwości pracow-

w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu środka działającego podobnie do alkoholu,

2) na podstawie uzasadnionego podejrzenia pracodawcy – w odniesieniu do pracowników nieobjętych kontrolą trzeźwości lub kontrolą na obecność środków działających podobnie do alkoholu.

Nowelizacja umożliwia zatem pracodawcy, gdy jest to niezbędne dla ochrony życia i zdrowia pracowników lub innych osób lub ochrony mienia, wprowadzenie kontroli trzeźwości pracowników lub kontroli na obecność w ich or-

metod niewymagających badania laboratoryjnego. Pracodawca będzie zobowiązany, aby ewentualne badanie przeprowadzić przy użyciu urządzenia posiadającego ważny dokument potwierdzający jego kalibrację lub wzorcowanie.

W przypadku konieczności badania obecności w organizmie środka działającego podobnie do alkoholu możliwe będzie przeprowadzenie wyłącznie badania laboratoryjnego.

Zasadą będzie, aby przedmiotowy organ, podobnie jak sam pracodawca, przeprowadzał badanie przy

FOT. ARCH.

ników przeprowadza uprawniony organ powołany do ochrony porządku publicznego (policja), zaś zabiegu pobrania krwi dokonuje osoba posiadająca odpowiednie kwalifikacje zawodowe. Powyższy akt prawny w ogóle nie normował procedur badania pracowników ani kwestii badania obecności w ich organizmach środków działających podobnie do alkoholu. W świetle powyższego, w nowelizacji kodeksu pracy wprowadzono dwa tryby prowadzące do niedopuszczenia do pracy pracownika znajdującego się **w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu** w czasie pracy (art. 22^{1d} §1 K.p.):

1) w wyniku przeprowadzenia prewencyjnej kontroli trzeźwości lub kontroli pracowników na obecność w ich organizmach środków działających podobnie do alkoholu i uzyskania wyniku wskazującego na znajdowanie się przez pracownika w stanie po użyciu alkoholu albo

organizmach środków działających podobnie do alkoholu. Decyzja o wprowadzeniu ww. kontroli każdorazowo należy do pracodawcy. Z przepisów nie wynika, że czynności związane z przeprowadzaniem kontroli trzeźwości oraz kontroli na obecność w organizmach pracowników środków działających podobnie do alkoholu, muszą być przeprowadzane przez pracodawcę osobiście. Albowiem zgodnie z art. 3¹ K.p. za pracodawcę będącego jednostką organizacyjną czynności w sprawach z zakresu prawa pracy dokonuje osoba lub organ zarządzający tą jednostką albo inna wyznaczona do tego osoba. Przepis ten stosuje się odpowiednio do pracodawcy będącego osobą fizyczną, jeżeli nie dokonuje on osobiście czynności, o których mowa powyżej. Pracodawca będzie mógł przeprowadzać kontrolę trzeźwości pracowników oraz kontrolę na obecność środków działających podobnie do alkoholu przy użyciu

użyciu metod niewymagających badania laboratoryjnego. Przepisy przewidują natomiast następujące sytuacje, w których organ ten zleca przeprowadzenie badania krwi:

1) nie ma możliwości przeprowadzenia badania metodą niewymagającą badania laboratoryjnego;

2) pracownik niedopuszczony do pracy odmawia poddania się badaniu metodą niewymagającą badania laboratoryjnego;

3) pracownik niedopuszczony do pracy żąda przeprowadzenia badania krwi pomimo przeprowadzenia badania metodą niewymagającą badania laboratoryjnego;

4) stan pracownika niedopuszczony do pracy uniemożliwia przeprowadzenie badania metodą niewymagającą badania laboratoryjnego;

5) nie ma możliwości wskazania stężenia alkoholu z powodu przekroczenia zakresu pomiarowego urządzenia wykorzystywanego do pomiaru.

Wymagane jest, aby zabieg pobrania krwi wykonała osoba posiadająca odpowiednie kwalifikacje zawodowe. Kwalifikacje do dokonania takiego zabiegu wynikają z przepisów regulujących wykonywanie określonych zawodów medycznych. Przebieg ww. badań przeprowadzanych przez uprawniony organ powołany do ochrony porządku publicznego będzie dokumentowany z uwzględnieniem: 1) daty, godziny i minuty oraz miejsca przeprowadzenia badania; 2) wyniku badania; 3) danych osobowych pracownika: a) imienia i nazwiska, b) numeru PESEL, a jeżeli nie posiada, to serii i numeru dokumentu potwierdzającego tożsamość pracownika, c) daty urodzenia, płci, wzrostu, masy ciała, informacji o chorobach, na jakie pracownik choruje, oraz podpisu pracownika, jeżeli dane te pozyskano w związku z przeprowadzaniem badania; 4) imienia i nazwiska oraz podpisu osoby przeprowadzającej badanie; 5) imienia i nazwiska oraz podpisu osoby, w obecności której przeprowadzono badanie; 6) informacji o objawach lub okolicznościach uzasadniających przeprowadzenie badania oraz dacie i godzinie ich stwierdzenia; 7) innych informacji niezbędnych do oceny wiarygodności i poprawności badania; 8) w przypadku odstąpienia od pobrania próbek krwi – informacji o przyczynie odstąpienia.

Uprawniony organ powołany do ochrony porządku publicznego, przeprowadzający badanie trzeźwości, będzie przekazywał pracodawcy i pracownikowi niedopuszczonemu do pracy informację w formie pisemnej, obejmującą imię i nazwisko osoby badanej oraz jej numer PESEL, a w przypadku jego braku – rodzaj i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość, datę, godzinę oraz minutę przeprowadzonego badania, a także jego wynik. W przypadku przeprowadzenia kilku pomiarów, organ przeprowadzający badanie przekaże informację o czasie przeprowadzenia pomiarów i wyniku każdego z nich. Wskazać należy, iż uzyskanie przedmiotowej informacji jest istotne dla pracodawcy dla celów dowodowych wykazania podstaw do zastosowania negatywnych skutków służbowych w stosunku do pracownika, jeśli znajdował się pod wpływem alkoholu. Równocześnie pracownik będzie zainteresowany otrzymaniem tej informacji. Dla nie-

go może ona stanowić podstawę do podjęcia obrony swoich praw pracowniczych.

W obecnym stanie prawnym pracodawca może przetwarzać informację o obecności w organizmie pracownika alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu, jedynie za zgodą wyrażoną przez tego pracownika. Natomiast w nowelizacji pracodawca ma zagwarantowane prawo do przetwarzania informacji o dacie, godzinie i minucie badania przeprowadzonego w ramach kontroli trzeźwości lub kontroli na obecność środków działających podobnie do alkoholu oraz wyniku tego badania, wskazującym na stan po użyciu alkoholu albo stan nietrzeźwości lub stan po użyciu środka działającego podobnie do alkoholu. Informacje te będą przechowywane w aktach osobowych pracownika. Pracodawca przechowuje informacje wskazujące na stan nietrzeźwości albo stan po użyciu alkoholu (lub środka działającego podobnie do alkoholu) w aktach osobowych pracownika przez okres nieprzekraczający roku od ich zebrania, a w razie zastosowania kary upomnienia, kary nagany lub kary pieniężnej pracodawca przechowuje powyższe informacje, w aktach osobowych pracownika do czasu uznania kary za niebyłą zgodnie z art. 113 k.p. Natomiast gdyby przedmiotowe wyniki mogły stanowić lub stanowią dowód w postępowaniu prowadzonym na podstawie prawa, a pracodawca jest stroną tego postępowania lub powziął wiadomość o wytoczeniu powództwa lub wszczęciu postępowania, roczny termin ulegnie przedłużeniu do czasu prawomocnego zakończenia postępowania. Nie przechowuje się informacji o braku alkoholu w organizmie pracownika, ponieważ nie pociąga to za sobą żadnych negatywnych konsekwencji.

Pracodawca wprowadza kontrolę trzeźwości lub kontrolę na obecność środków działających podobnie do alkoholu w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie pracy albo w obwieszczeniu, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu pracy. W przywołanych powyżej aktach wewnątrzzakładowych pracodawca określa również sposób przeprowadzania kontroli, w tym rodzaj urządzenia wykorzystywanego do kontroli, a także częstotliwość jej przeprowadzania.

Pracodawca będzie przeprowadzał kontrolę trzeźwości lub kontrolę na obecność środków działających podobnie do alkoholu w sposób ustalony zgodnie z powyższymi regulacjami. Regulacje te będą musiały być zgodne zarówno z przepisami k.p. w tym

zakresie, jak i przepisami rozporządzenia, które zostanie wydane na podstawie projektowanego art. 22^{1s} k.p. Powinnością pracodawcy będzie również poinformowanie pracowników w sposób przyjęty u danego pracodawcy nie później niż 2 tygodnie przed rozpoczęciem jej przeprowadzania o wprowadzeniu kontroli trzeźwości lub kontroli na obecność środków działających podobnie do alkoholu.

Nowelizacja uregulowała wreszcie również ważką kwestię dotyczącą możliwości przeprowadzenia kontroli trzeźwości lub kontroli na obecność środków działających podobnie do alkoholu. Przedstawione powyżej sposoby przeprowadzenia kontroli trzeźwości mają zastosowanie również do określonej w art. 22^{1e} K.p. sytuacji, w której kontrola przeprowadzona przez pracodawcę wykaże obecność w organizmie pracownika środka działającego podobnie do alkoholu albo zachodzi uzasadnione podejrzenie, że pracownik stawiał się do pracy w stanie po użyciu takiego środka lub zażywał taki środek w czasie pracy. W tym jednak przypadku, oprócz badania krwi dopuszczalne będzie przeprowadzenie badania moczu. Organ powołany do ochrony porządku publicznego będzie zlecał przeprowadzenie badania krwi lub moczu, jeżeli:

1) nie będzie możliwości przeprowadzenia badania metodą niewymagającą badania laboratoryjnego;

2) pracownik niedopuszczony do pracy będzie odmawiał poddania się badaniu metodą niewymagającą badania laboratoryjnego;

3) pracownik niedopuszczony do pracy zażąda badania krwi lub moczu pomimo przeprowadzenia badania metodą niewymagającą badania laboratoryjnego;

4) stan pracownika niedopuszczony do pracy uniemożliwi przeprowadzenie badania metodą niewymagającą badania laboratoryjnego.

Przebieg ww. badań przeprowadzanych przez uprawniony organ powołany do ochrony porządku publicznego będzie dokumentowany z uwzględnieniem: 1) daty, godziny i minuty oraz miejsca przeprowadzenia badania; 2) wyniku badania; 3) danych osobowych pracownika: a) imienia i nazwiska, b) numeru PESEL, a jeżeli nie posiada, toserii i numeru dokumentu potwierdzającego tożsamość pracownika, c) daty urodzenia, informacji o chorobach, na jakie pracownik choruje, oraz podpisu pracownika - jeżeli dane te pozyskano w związku z przeprowadzaniem badaniem; 4) imienia i nazwiska oraz podpisu osoby przeprowadzającej badanie; 5) imienia i nazwiska oraz podpisu osoby, w obecności której prze-

prowadzono badanie; 6) informacji o objawach lub okolicznościach uzasadniających przeprowadzenie badania oraz dacie i godzinie ich stwierdzenia; 7) innych informacji niezbędnych do oceny wiarygodności i poprawności badania; 8) w przypadku odstąpienia od pobrania próbek krwi lub moczu - informacji o przyczynie odstąpienia.

Nowelizacja rozstrzyga ponadto kwestię sposobu kwalifikacji okresu niedopuszczonego do pracy na podstawie art. 22^{1d} § 8 i art. 22^{1e}

§ 2 K.p. Przesądzone zostało, że w przypadku niestwierdzenia obecności alkoholu (lub środków działających podobnie do alkoholu) w organizmie pracownika, która wskazywałaby na to, że pracownik znajduje się w stanie po użyciu alkoholu albo w stanie nietrzeźwości, okres niedopuszczenia pracownika do pracy jest okresem usprawiedliwionej nieobecności w pracy, za który pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia.

W przypadku stwierdzenia, że pracownik znajduje się w stanie po

użyciu alkoholu albo w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu środka działającego podobnie do alkoholu, o kwalifikacji ww. nieobecności w pracy będzie decydował pracodawca (zatem nieobecność ta będzie mogła być uznana za nieobecność nieusprawiedliwioną, nieobecność usprawiedliwioną bez prawa do wynagrodzenia bądź nieobecność usprawiedliwioną z zachowaniem prawa do wynagrodzenia).

EDYTA SMOLARCZYK-LIGEŻA
RADCA PRAWNY

BHP

Komu należą się okulary?

Okulary dla pracownika pracującego przy komputerze powinien zapewnić pracodawca. Warunek taki zachodzi, gdy badania okulistyczne w ramach profilaktycznej opieki zdrowotnej wykażą taką konieczność.

Kodeks pracy wskazuje: „Pracodawca jest obowiązany dostarczyć pracownikowi nieodpłatnie środki ochrony indywidualnej zabezpieczające przed działaniem niebezpiecznych i szkodliwych dla zdrowia czynników występujących w środowisku pracy oraz informować go o sposobach posługiwania się tymi środkami”, a rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 grudnia 1998 r. precyzuje: „Pracodawca jest zobowiązany zapewnić pracownikom okulary korygujące wzrok zgodnie z zaleceniem lekarza, jeżeli wyniki badań okulistycznych przeprowadzonych w ramach profilaktycznej opieki zdrowotnej wykażą potrzebę ich stosowania podczas pracy przy obsłudze monitora ekranowego”.

Obowiązek refundacji zakupu okularów nie dotyczy pracy przy wszystkich rodzajach urządzeń posiadających monitor ekranowy. Pracodawca nie finansuje kosztu zakupu okularów korekcyjnych dla pracowników wykonujących swoje zadania:

- w kabinach kierowców oraz w kabinach sterowniczych maszyn i pojazdów,

- z użyciem systemów komputerowych na pokładach środków transportu,

- z użyciem systemów komputerowych przeznaczonych głównie do użytku publicznego,

- z użyciem systemów przenośnych nieprzeznaczonych do

użytkowania na danym stanowisku pracy,

- z użyciem kalkulatorów, kas rejestrujących i innych urządzeń z małymi ekranami do prezentacji danych lub wyników pomiarów,

- z użyciem maszyn do pisania z wyświetlaczem ekranowym.

Przepisy nie regulują, jak często pracodawca powinien refundować koszty okularów. Dlatego w wewnętrznych przepisach powinien zostać uregulowany ten problem, określając, że np. pracownikowi przysługuje refundacja okularów raz na dwa lub trzy lata. Najczęściej zwrot ma miejsce wtedy, gdy pracownik otrzyma od lekarza

medycyny pracy stosowne zaświadczenie, że praca przy komputerze wymaga używania okularów.

Zwykle pracownik używa tych samych okularów na co dzień i do pracy

przy komputerze. Zdarza się jednak, że pracownikowi potrzebne są inne okulary do czytania czy poruszania się, a inne do pracy przy komputerze. W takich sytuacjach refundacja obejmuje wyłącznie okulary do pracy przy komputerze.

Pojawiają się wątpliwości, czy okulary korekcyjne można refundować pracownikom korzystającym wyłącznie z laptopa. W tym zakresie wypowiedział się Główny Inspek-

torat Pracy, który uznał, że również pracownicy zatrudnieni przy monitorach ekranowych komputerów przenośnych (laptopów) mogą być uznani za pracowników, którym przysługują okulary korygujące wzrok refundowane ze środków pracodawcy, jeżeli laptop jest narzędziem pracy pracownika przez co najmniej połowę dobowego wymiaru czasu pracy (stanowisko Głównego Inspektoratu Pracy z 21 grudnia 2012 r. w sprawie finansowania przez pracodawcę zakupu okularów dla pracujących na laptopach).

Trzeba również zwrócić uwagę, że oprócz okularów korygujących

wzrok lekarz może zalecić stosowanie soczewek kontaktowych. Przyjmuje się, iż refundacja zakupu soczewek kontaktowych jest możliwa, w przypadku gdy lekarz specjalista, na podstawie wyników badań okulistycznych przeprowadzonych w ramach profilaktycznej opieki zdrowotnej, zaleci ich stosowanie przy obsłudze monitora zamiast okularów korekcyjnych.

PAWEŁ CHABIŃSKI

Sejmik Województwa Dolnośląskiego

Podczas obrad sesji sejmiku członkowie Rady Województwa większością głosów uchwalili stanowisko Sejmiku Województwa Dolnośląskiego w sprawie uwolnienia pana Andrzeja Poczobuta, który jest wiceprzewodniczącym Związku Polaków na Białorusi i od 20 miesięcy przebywa w więzieniu, gdzie jest torturowany fizycznie i psychicznie. W stanowisku sejmik potępił władze Białorusi.

Radni podjęli też uchwały o nadaniu odznaki Zasłużony dla Województwa Dolnośląskiego. Jednym z wyróżnionych został członek Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk Krzysztof Tenerowicz. Gratulujemy!

Wsparcie finansowe dla dolnośląskich firm

Aż 75 milionów złotych trafi do dolnośląskich przedsiębiorców w ramach konkursów prowadzonych przez konsorcjum, którego liderem jest Dolnośląska Agencja Współpracy Gospodarczej. Wsparcie skierowane będzie do firm, które zostały dotknięte skutkami epidemii COVID-19.

Według przyjętych założeń firma może ubiegać się o jedną pożyczkę obrotową i więcej niż jedną pożyczkę inwestycyjną (o ile ich łączna suma nie przekroczy 3 milionów złotych).

Pożyczki na rozwój przeznaczone są dla mikro-, małych lub średnich przedsiębiorstw z siedzibą na terenie województwa dolnośląskiego lub prowadzących działalność gospodarczą, wpisanych do rejestru przedsiębiorców przed 1 stycznia 2020 r.

Dożynki wojewódzkie w Szczepanowie

Szczepanów w gminie Marcinowice to miejsce, w którym już przyszłego lata cały region świętować będzie dożynki wojewódzkie. Wielkie święto rolników obchodzone od lat we wszystkich polskich województwach stanowi uroczyste zakończenie okresu żniw. O lokalizacji tegorocznych obchodów na Dolnym Śląsku zdecydowali radni sejmiku województwa.

Decyzją Sejmiku Województwa Dolnośląskiego tegoroczne obchody odbędą się 2 września.

Kampania społeczna

Siedem na dziesięć sklepów we Wrocławiu nie weryfikuje wieku młodych klientów kupujących alkohol, dlatego Wrocław rozpoczyna kampanię społeczną pod hasłem „Nie sprzedawaj alkoholu mojemu dziecku”.

Prawo do renty rodzinnej

Prawo do renty rodzinnej przysługuje zarówno wdowie, jak i wdowcowi. Trzeba jednak spełniać określone warunki, żeby rentę po zmarłym dostać. O rentę rodzinną mogą wystąpić także dzieci zmarłego rodzica, a w niektórych sytuacjach także wnuki i rodzeństwo.

Renta rodzinna pomyślana jako wsparcie dla osób z najbliższej rodziny po śmierci bliskiej osoby jest niekiedy jedynym źródłem utrzymania.

– Najczęściej w trudnej sytuacji materialnej po śmierci męża zostają kobiety, które nigdy nie pracowały, gdyż zajmowały się wychowaniem dzieci lub opieką nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Śmierć współmałżonka to dla nich bardzo trudne doświadczenie, które dodatkowo może wiązać się z utratą bezpieczeństwa finansowego – mówi Iwona Kowalska-Matis, regionalny rzecznik prasowy ZUS na Dolnym Śląsku. – Nieoczekiwanym wsparciem w trudnej życiowej chwili może okazać się wypłata renty po zmarłym przez ZUS – dodaje.

„Aniołkowe Granie”

We Wrocławskim Teatrze Lalek spotkały się dzieci z wrocławskich szkół i przedszkoli oraz dzieci z rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka. Okazją do spotkania było „Aniołkowe Granie” – cykliczna impreza charytatywna organizowana we Wrocławiu od 2004 r. W wydarzeniu udział brało około 130 rodzin zastępczych (opiekunowie i dzieci).

Celem „Aniołkowego Grania” jest włączenie placówek edukacyjnych w promowanie idei rodzicielstwa zastępczego. Od niemal 20 lat w okresie świąteczno-noworocznym przedszkola i szkoły pomagają rodzinom zastępczym oraz rodzinnym domom dziecka, zbierają dla nich dary i organizują paczki, które są potem wręczane opiekunom dzieci objętych pieczą. Finałem jest koncert (a w tym roku również spektakl), który jest jednocześnie formą podziękowań i nauki. „Aniołkowe Granie” przypomina też dorosłym o potrzebach dzieci i zaprasza do zakładania rodzin zastępczych.

Patronat honorowy nad wydarzeniem objął prezydent Wrocławia Jacek Sutryk oraz Dolnośląski Kurator Oświaty Roman Kowalczyk.

Impart w Filharmonii Wrocławskiej

Impart z lokalizacji przy Mazowieckiej 17 przenosi się do dawnej Filharmonii Wrocławskiej przy Piłsudskiego 19. Powodem jest gruntowny remont budynku. Nowa siedziba zmienia nazwę na Impart Centrum. To nie tylko nowe miejsce, szykuje się też nowe otwarcie w pierwszy weekend marca zarówno Impartu Centrum, jak i Firleja przy Grabiszyńskiej 56, który od stycznia został połączony ze Strefą Kultury Wrocław.

Inauguracja Impart Centrum w budynku dawnej Filharmonii Wrocławskiej przy Piłsudskiego odbędzie się w sobotę 4 marca wyjątkowym koncertem Urszuli Dudziak z okazji jej 80. urodzin. Jedną z największych postaci polskiej wokalistyki jazzowej wydała ponad 50 albumów, występowała z wybitnymi jazzmanami, jak Herbie Hancock, Ron Carter, Nina Simone, Dee Dee Bridgewater, ale też ze Stingiem. Po latach śpiewana przez nią „Papaya” stała się międzynarodowym hitem.

Kalendarz Wrocławski

Mimo iż ma tytuł „Kalendarz Wrocławski”, nie jest klasycznym wydawnictwem z kalendarium na aktualny rok. To książka wydawana przez Towarzystwo Miłośników Wrocławia od 1958 r. (z prawie 20-letnią przerwą, ponownie od 2019 r.). Przez lata stała się encyklopedią informacji o tym, co we Wrocławiu naprawdę istotne, o jakich ludziach musimy pamiętać w kontekście historii i współczesności, jakich zjawisk nie wolno nam przegapić. To almanach, który jest obowiązkową lekturą dla wszystkich wrocławian, może być też wspaniałym prezentem dla tych, którzy Wrocław odwiedzają, a pragną lepiej poznać miasto.

„Kalendarz Wrocławski” 2022 to projekt Towarzystwa Miłośników Wrocławia, który został wsparty przez Ośrodek „Pamięć i Przyszłość” (Centrum Historii Zajezdnia). „Kalendarz Wrocławski” 2022 to blisko 600 stron, a przeczytamy 70 tekstów. Znajdziemy tu portret poety Tymoteusza Karpowicza „alchemika słowa”, rozmowę z prof. Wojciechem Browarnym o Tadeuszu Różewiczu z okazji Roku Różewiczowskiego, materiał o Wrocławiu Olgi Tokarczuk i tekst śladami Eberharda Mocka (bohatera powieści Marka Krajewskiego), o 60-leciu ukazania się pierwszego numeru miesięcznika „Odra”, o 30-leciu Wydawnictwa Via Nova, o wrocławskich pionierach światowej medycyny, o 25-leciu Powodzi Tysiąclecia, o sierpniu '82 we Wrocławiu. Teksty są ilustrowane ponad 400 zdjęciami.

Honorowy Obywatel Wrocławia

Wrocławski pisarz, autor kryminałów o komisarzu Eberhardzie Mocku, Marek Krajewski został zgłoszony do tytułu Honorowego Obywatela Wrocławia. Nad wyborem kandydata radni będą głosować w kwietniu, a uroczystość nadania tytułu odbędzie się 24 czerwca, w Święto Wrocławia.

Jak podkreśla magistrat, Marek Krajewski to jeden z najbardziej poczytnych polskich autorów prozy. Wszystkie jego powieści zostały sprzedane w nakładzie 1,5 mln egzemplarzy oraz przetłumaczone na 20 języków. Na motywach powieści Krajewskiego Teatr Capitol wystawia musical pt. „Mock. Czarna burleska”, który został odegrany już ponad 70 razy.

Rok Dobrych Relacji

Stolica Dolnego Śląska jest pierwszym miastem w Europie, które systemowo zajęło się tematem dobrych relacji przeciw samotności. Wrocław równo rok temu zainaugurował Rok Dobrych Relacji – kampanię społeczną, która zwraca uwagę na problem samotności. Problem, który może dotknąć każdego, niezależnie od wieku, statusu materialnego, zawodowego i rodzinnego.

Wystawa w Muzeum Teatru

Kolekcja portretów artystów teatrów to i okazja na przypomnienie sobie znakomitości wrocławskich scen, i szansa na poznanie heliografii – XIX-wiecznej techniki fotograficznej. Autor prac Michał Dudek ma uniwersytecki dyplom geografa, lecz od kilkadziesiąt lat z zamiłowaniem fotografuje wrocławskich artystów. Jego ulubioną formą artystycznego wyrazu jest XIX-wieczna heliografia zwana też heliochromem, czyli tzw. technika szlachetna. To połączenie fotografii z malarstwem i grafiką. Twórca wykorzystuje działanie promieni słonecznych na odpowiednio przygotowaną emulsję. Cały skomplikowany proces wymaga doskonałej znajomości warsztatu, ogromnej cierpliwości i artystycznej intuicji. Efektem są oryginalne i niepowtarzalne dzieła. Pierwszą wystawą heliograficznych portretów artysty była prezentacja, w Galerii Rekwizytornia w 1989 r., portretów aktorów Teatru Współczesnego we Wrocławiu.

Wystawę „Portrety Aktorek i Aktorów” w Muzeum Teatru można oglądać do 31 marca.

Opracował Janusz Wolniak

Wojna, inflacja wybory i pomnik

W lutym minie rok od rozpoczęcia wojny na Ukrainie. Nie widać, by Rosja miała zamiar odpuścić. Najbliższe tygodnie mogą okazać się bardzo ważne dla rozwoju sytuacji na froncie, bo w końcu do naszych sąsiadów ma trafić uzbrojenie, które pozwoli im skutecznie nie tylko odparować ataki wojsk Putina, ale może stanie się tak mimo obstrukcji Niemiec i Francji, które tak naprawdę jedynie pozorują pomoc. Jeśli ktoś mam w tym względzie jakieś złudzenia, to twarde liczby i fakty powinny go ocucić. W tym zestawieniu po Ameryce, Wielkiej Brytanii i Polsce, czwarte są Niemcy, a dziesiąta Francja. To te kraje, najbogatsze w Europie powinny nas wyprzedzać. Oni jednak wolą dalej dzwonić do Putina, pytając łaskawie jak jeszcze długo nie pozwoli z nimi robić interesy. A Putin radzi sobie doskonale zacieśniając współpracę z podobnymi do jego państwa krajami, z Chinami i Iranem. To tylko, to co jest otwarcie głoszone. A Indie, a Brazylia, a kraje Afryki. Nie ludźmy się, że dyktator da się łatwo pokonać. Historia świata pokazuje, że tacy ludzie jak Putin nigdy dobrowolnie nie oddają władzy ani nie wyrzekają się swoich imperialistycznych celów.

Dla Unii Europejskiej trwająca wojna nie jest najważniejsza. Właśnie przyjęła uchwałę, bynajmniej nie jednogłośnie, o tym że od 2030 r. nie będzie można produkować aut o napędzie spalinowym. Wielu ekspertów uważa, że będzie to upadek przemysłu motoryzacyjnego. W tak krótkim czasie nie da się potanieć kosztów produkcji samochodów elektrycznych. Poza tym będą bardzo drogie również w eksploatacji, bo komponenty do baterii będą niewystraszające. Cieszyć się mogą tylko Chińczycy, bo oni opanowali ten segment przemysłu. Oby nie było tak jak z Ameryką, która przeniosła swoją produkcję do Państwa Środka, a teraz znowu stawia na rodzimy przemysł.

Mam jednak nadzieję, że tych wszystkich lewackich Timmermansów najnowsza historia zniesie i nawet wspomnienie po nich nie zostanie. Ale póki co próbują oni za wszelką cenę wprowadzić w życie swoje pomysły uszczęśliwiające ludzi na naszym kontynencie. Dalej bezczelnie chcą też karać nasz rząd, że rzekomy brak praworządności mając w swoich szeregach liczną gromadę łapówkarzy.

My zaś nie tylko borykamy się z hejtem unijnym, ale z rosnącą dalej inflacją do 17,2 procent. Na szczęście ekonomiści uspokajają, że „szczyt inflacji wyraźnie się jednak spłaszczył”. Jak podał GUS, żyw-

ność w styczniu 2023 r. drożała 20,7 proc. rok do roku, a wydatki na mieszkanie – 20,7 proc., w tym nośniki energii – aż 34 proc. Transport podrożał o 16 proc., w tym paliwa – o 18,7 proc.

Ponadto u nas powoli zaczyna się gorączka wyborcza. Najwięcej na tym zarabiają różne sondażownie, publikując wyniki, które są zgodne z oczekiwaniami zamawiających je partii. Kuriozalne było rzekome kilkanaście procent dla Stowarzyszenia Tak dla Polski Trzaskowskiego. A sporo zamieszania na rynku medialnym wywołała informacja holenderskiej prasy o dochodach Radosława Sikorskiego. Okazuje się, że zaradny europoseł inkasuje co roku ok. 100 tys. dolarów tylko od Emiratów Arabskich za to, że w czymś im tam doradza. Może nie byłoby w tym nic szczególnie dziwnego, gdyby nie to, że nasz polityk jest jednym z prominentnych działaczy Platformy Obywatelskiej, pouczających co rusz nasz rząd o zasadach demokracji. ZEA to kraj nie tylko niedemokratyczny, ale prowadzący politykę prorosyjską.

Sam Sikorski broni się, że w takiej roli są też inni zachodni politycy. Po pierwsze, wielu z nich nie jest już czynnymi politykami, a po drugie, to tak jakby holdować zasadzie inni kradną, to czemu nie ja. Zero moralności, zero odpowiedzialności i zero refleksji. I taki człowiek, jak mówi były minister obrony narodowej w rządzie PO i PSL Tomasz Siemoniak jest dla nich atutem, a nie problemem. Jeśli tak jest w istocie, i takie zdanie podzielają inni luminarze PO na czele z Donaldem Tuskiem, to ja gratuluję i o wynik jesiennych wyborów jestem spokojny. Nie wiem czy PiS te wybory wygra, ale Platforma z Sikorskim na pewno nie.

I na koniec dobra wiadomość. Po wielu perturbacjach i zawirowaniach, w końcu ma ruszyć we Wrocławiu budowa Pomnika Żołnierzy Niezłomnych. Właśnie Gmina ogłosiła przetarg na zagospodarowanie skweru przy zbiegu ulic Glinianej, Borowskiej i Dyrekcyjnej. Nie wszyscy są jednak z tego zadowoleni. Nasza lokalna Gazeta Wyborcza napisała, że będzie to ulubione miejsce nacjonalistów. To tak i grzeczne określenie. Myślę, że jak pomnik już stanie, to dowiemy się, że gromadzą się przy nim faszyci.

No cóż, sentymenty komunistycznego myślenia historycznego dalej pobrzmiwają. Jednak już chyba tej narracji po raz drugi sprzedać się nie da. Dzisiaj pokolenia Polaków wiedzą już o wiele więcej i nie dadzą się nabrać na taką propagandę.

Janusz Wolniak

Prezentowane w felietonie treści i poglądy należą do autora, nie są oficjalnym stanowiskiem Redakcji.

Wyższa emerytura?

– co wziąć pod uwagę? (cz. 2)

Czy pracować i pobierać emeryturę, czy też poczekać na jej pobieranie, aż zakończymy definitywnie pracę? I jak jeszcze możemy podreperować swój budżet na emeryturze?

W 2017 r., także dzięki działaniom NSZZ „Solidarność”, udało się obniżyć podwyższony wcześniej przez rząd PO-PSL wiek emerytalny do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Niestety sytuacja demograficzna i konstrukcja nowego systemu emerytalnego sprzyja temu, by nadal pracować na emeryturze. W ten sposób podwyższamy świadczenie.

Praca na emeryturze

Do wyboru mamy dwie opcje. Po uzyskaniu wieku emerytalnego możemy nie przechodzić na emeryturę i nadal pracować. Możemy także zdecydować się na pobieranie emerytury i dalszą pracę. Na czym polega różnica? W pierwszym przypadku (gdy odprowadzamy przyjęte składki z umowy o pracę czy zlecenia) nasza emerytura za każdy przepracowany rok może wzrosnąć o 15%, w drugim przypadku o około 8–10%. Niższe oprocentowanie w drugim przypadku wynika z tego, że gdy ktoś zaczyna pobierać emeryturę, zmniejsza się saldo na jego koncie emerytalnym i ma policzonych więcej tzw. miesięcy dalszego przeżycia.

– Osoby, które osiągnęły powszechny wiek emerytalny, mogą złożyć wniosek o emeryturę, nawet jeśli nie rozwiązały umowy o pracę – wyjaśnia Iwona Kowalska-Matis, regionalny rzecznik prasowy ZUS na Dolnym Śląsku. – Otrzymają one decyzję o przyznaniu emerytury oraz legitymację emeryta, która uprawnia do wielu zniżek i ulg. Wyplata emerytury i ostateczne wyliczenie emerytury w takim wypadku nastąpi po złożeniu wniosku o rozpoczęciu wypłaty emerytury i przedłożeniu świadectwa pracy, potwierdzającego rozwiązanie umowy o pracę.

Kiedy naliczać?

Dla pracujących seniorów, którzy osiągnęli powszechny wiek emerytalny przygotowano także tzw. ulgę dla pracującego seniora, czyli PIT0. Warunkiem skorzystania z niej jest niepobieranie pieniędzy z ZUS. Ulga należy się zarówno tym seniorom, którzy mają ustalone prawo do emerytury, oraz tym, którzy nie mają takiego prawa ustalonego, jak i nie otrzymali decyzji z ZUS, a także tym, którzy czasowo zrezygnują z pobierania emerytury. W rezultacie

pracujący seniorzy, którzy rozliczą się według skali podatkowej, zapłacą podatek dopiero po przekroczeniu 115 tys. zł.

Natomiast jeżeli osoba, która pobiera emeryturę według nowych zasad, nadal pracuje, może po zakończeniu każdego roku kalendarzowego (czyli najwcześniej w styczniu) lub po ustaniu zatrudnienia złożyć wniosek o doliczenie składek. Do tego

sprzed założenia indywidualnego konta emerytalnego.

Pensja i emerytura razem

W drugim przypadku: gdy pracujemy na umowę o pracę lub zlecenie i pobieramy emeryturę, podwyższamy nasze aktualne przychody. O mniej natomiast (bo tylko tyle, ile wynoszą odprowadzane składki) podwyższamy naszą emeryturę. War-

wiązuje ograniczenie liczby umów terminowych do 3 umów na czas określony, a łączny czas zatrudnienia na podstawie tych umów nie może przekroczyć 33 miesięcy. Jeśli w momencie wejścia w życie tych przepisów pracownik był zatrudniony na podstawie umowy na czas nieokreślony, limit ten można wykorzystać podczas kolejnego zatrudnienia po przejściu na emeryturę. Oznacza to, że możliwe jest zatrudnienie emeryta na podstawie umowy na czas określony przez 33 miesiące, a łączna liczba tych umów nie może przekroczyć trzech. W sumie daje to maksymalnie 99 miesięcy, czyli ciut ponad 8 lat zatrudnienia. Jeżeli natomiast istnieją obiektywne przyczyny po stronie pracodawcy, które uzasadniają zatrudnienie emeryta na kolejne umowy, może to zrobić, pod warunkiem że w ciągu 5 dni roboczych od jej zawarcia zawiadomi Państwową Inspekcję Pracy (Art. 25 Kodeksu pracy).

Emeryta, który pobiera emeryturę, można zatrudnić także w dotychczasowym lub nowym zakładzie pracy na czas nieokreślony.

Ile mogą dorobić?

Osoby, które osiągnęły powszechny wiek emerytalny (kobiety po 60. i mężczyźni po 65.) mogą dorabiać do emerytur bez ograniczeń. Bez względu na wysokość osiągniętych zarobków taka emerytura nie będzie zmniejszana ani zawieszana. Wyjątkiem są osoby urodzone po 31 grudnia 1948 r., których emerytury powszechne zostały podwyższone do kwoty emerytury minimalnej. W miesiącu, w którym przychód przekroczy kwotę podwyższenia, emerytura przysługuje bez podwyższenia do minimum. Takie osoby powinny informować ZUS, jeśli uzyskany przychód przekroczy kwotę, o którą emerytura została podwyższona.

– Na dodatkowe dochody musi uważać także osoba na emeryturze, która nie ukończyła powszechnego wieku emerytalnego, jest na nauczycielskim świadczeniu kompensacyjnym, na emeryturze pomostowej czy świadczeniu przedemerytalnym – dodaje rzecznik ZUS na Dolnym Śląsku. – Osoby, które mają prawo do wcześniejszej emerytury, są zobowiązane powiadomić ZUS o podjęciu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego,

FOT. DOROTA NIEDZIECKA

wniosku nie trzeba składać żadnych dokumentów o zatrudnieniu.

Osoby, które pracują i pobierają emeryturę według starych zasad, mogą natomiast złożyć wniosek o doliczenie okresów składkowych i nieskładkowych lub przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia. Doliczenie okresów składkowych i nieskładkowych jest możliwe nie wcześniej niż po zakończeniu kwartału kalendarzowego lub po ustaniu zatrudnienia.

– Do wniosku o doliczenie okresu składkowego i nieskładkowego należy dołączyć zaświadczenie o zatrudnieniu z wykazem zwolnień lekarskich i urlopów bezpłatnych – wyjaśnia Iwona Kowalska-Matis. – Warto pamiętać, że przeliczenie podstawy wymiaru emerytury w tym wypadku jest możliwe w dowolnym czasie, na wniosek złożony wraz z zaświadczeniem o zarobkach. Przeliczenie jest korzystne, jeśli wskaźnik obliczony poprzez porównanie zarobków z przeciętnym wynagrodzeniem będzie wyższy niż przyjęty do obliczenia emerytury. Oznacza to, że przynajmniej w jednym roku nowe zarobki muszą być wyższe (w porównaniu z przeciętnym wynagrodzeniem) niż w latach przyjętych do obliczenia emerytury, czyli w okresie

to jednak każdą sytuację przeliczyć indywidualnie, bo może bardziej opłacać się nam zabezpieczenie lub inwestycja z pobieranej emerytury niż odkładanie jej pobierania na później i generowanie wyższych składek.

Jak zacząć pobierać emeryturę? Gdy zdecydujemy się pracować na umowę o pracę u tego samego pracodawcy, co dotychczas, i pobierać emeryturę, warto pamiętać, że otrzymamy ją tylko wówczas, gdy zwolnimy się u niego chociaż na jeden dzień. Po to, by móc przedstawić w ZUS świadectwo pracy i zostać wyrejestrowanym z ubezpieczeń społecznych. W praktyce może to oznaczać, że jednego dnia ustaje nasz stosunek o pracę, a kolejnego dnia podpisujemy nową umowę.

Przepis ten nie dotyczy emerytów, którzy przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego pobierali rentę z tytułu niezdolności do pracy i otrzymali emeryturę z urzędu po osiągnięciu odpowiedniego wieku. Nie dotyczy on też tych osób, które pracują na podstawie umowy-zlecenia albo umowy o dzieło, lub prowadzą działalność gospodarczą.

Jak długo mogą pracować?

I tu ważna sprawa. Warto pamiętać, że od 22 lutego 2016 r. obo-

- w województwie dolnośląskim mamy 640 tys. emerytów i rencistów
- 123 tys. seniorów, którzy dostają comiesięczną wypłatę z ZUS jest nadal aktywnych zawodowo
- 50 tys. emerytów pracuje na podstawie umowy o pracę, czyli od ich pensji nadal wpływają składki na indywidualne konto emerytalne
- przeciętna emerytura na Dolnym Śląsku w 2022 r. wynosiła 2858,78 zł, przy średniej emeryturze w kraju 2833,56 zł

np. pracy, i o wysokości osiąganego z tego tytułu przychodu.

Odprawa emerytalna

Warto pamiętać, że przy przejściu na emeryturę będziemy mogli nieco podreperować budżet. Jeśli u jednego pracodawcy przepracowaliśmy do 10 lat, przysługuje nam przy przejściu na emeryturę odprawa emerytalna w wysokości dwumiesięcznego wynagrodzenia. Za staż pracy dłuższy niż 15 lat – odprawa w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia, a za staż pracy dłuższy niż 20 lat – równowartość sześciomiesięcznego wynagrodzenia. Nauczyciele i urzędnicy państwowi mają wyższe odprawy emerytalne.

Legitymacja emeryta

Wspomnieliśmy wyżej o przyznaniu legitymacji emeryta. Przy planowaniu budżetu warto wziąć pod uwagę, jak możemy dzięki niej zaoszczędzić. Posiadający ją seniorzy mogą odliczyć od podatku koszt zakupu leków przepisanych przez lekarza, w przypadku gdy kwota jest wyższa niż 100 zł. Atrakcyjne zniżki dla emerytów oferują apteki. W przypadku rehabilitacji czy wypoczynku w ośrodkach uzdrowiskowych zwalnia jej posiadacza z części opłat. Legitymacja emeryta upoważnia do zniżek w placówkach kultury i zniżek opłat za komunikację miejską. Wysokość tej ulgi zależy od gminy. W pociągu emeryci mogą skorzystać rocznie z dwóch przejazdów w 2 klasie z ulgą 37%. PKP oferuje także wyrobienie Karty Seniora, dzięki której senior otrzyma 50% zniżki na wszystkie przejazdy TLK, InterCity i pociągi ekspresowe, w 2 i 1 klasie. Przewozy Regionalne z kolei oferują 30% zniżki na jednorazowe bilety oraz 15% ulgi na zakup biletów abonamentowych. Legitymacja emeryta uprawnia także do zwolnienia z abonamentu RTV po spełnieniu warunków.

Dla kogo emerytura minimalna?

Zdarza się, że wyliczona przez ZUS emerytura jest niższa niż emerytura minimalna. Co wtedy?

– Kobiety, które udowodniły co najmniej 20-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz mężczyźni, którzy udowodnili co najmniej 25-letni okres składkowy i nieskładkowy mają zagwarantowane podwyższenie obliczonej kwoty emerytury do

cd. na str. 15 ►

Historia Franciszka Olszówki – „Otta”

Miał na koncie trzydzieści dziewięć akcji przeciwko komunistom, rozbijanie ubeckich posterunków, likwidowanie agentów, napady na sowieckich żołnierzy, ale też przypisuje się mu zabójstwa cywilów. Trudne, niejednoznaczne i nie do końca wyjaśnione sprawy towarzyszą postaci żołnierza wyklętego, działającego w połowie lat czterdziestych na pograniczu Wielkopolski i Dolnego Śląska.

Franciszek Olszówka „Otto”

ty”). Kapitan Tyrakowski zaczął traktować Franciszka Olszówkę jak swego podkomendnego. Podobno zmusił go do oddania 200 000 zł zebranych przez oddział. Ponoć usiłował też namówić Olszówkę do zaniechania działalności zbrojnej na większą skalę i odejścia od konfrontacji z tzw. władzą ludową, a nawet chciał go „wystawić” Urzędowi Bezpieczeństwa Publicznego i zdradził, lecz ludzie Olszówki w porę odkryli podstęp. Jak było naprawdę, do końca nie wiadomo. Tak czy inaczej między „Ottem” a „Kordzikiem” doszło do konfliktu, w wyniku którego „Kordzik” (kpt

zorganizowaną siatkę informatorów, zarówno wśród milicjantów, ubeków, jak i urzędników państwowych. Przeprowadził wiele spektakularnych akcji między kwietniem 1945 r. a lutym 1946 r., jak choćby zabicie komendanta i rozbicie posterunku Milicji Obywatelskiej w Głuszynie czy zastrzelenie ppor. Kazimierza Hetmana (szefa PUBP w Kępnie) oraz jego pomocnika sierżanta Mariana Tarki. Za tę ostatnią akcją bezpieka zemściła się strasznie – aresztowała kilkudziesięciu niewinnych mieszkańców Kępna podejrzanych o działalność niepodległościową i antykomunistyczną, po czym na więziennym dziedzińcu rozstrzelano osiem przypadkowych osób, rozpowszechniając jednocześnie fałszywe wiadomości o ich ucieczce.

Chyba najbardziej spektakularna była kolejna akcja w Kępnie – rozbicie PUBP. Zabito ośmiu funk-

Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Milicję Obywatelską, Urząd Bezpieczeństwa Publicznego i sowieckich sojuszników. W skutek zdrady łącznika o nazwisku Jeziorny wciągnięto „Otta” w pułapkę. Był przekonany, że w Pisarzowicach spotka się z ochotnikami chcącymi wstąpić do jego oddziału. W dniu 8 II 1946 r. żołnierze KBW obstawili wieś. Część ponoć udawała przyszłych partyzantów. W wieczornych ciemnościach na przeciw Franciszka Olszówki pojawił się major Jakub Jonas z KBW. Szli „twarzą w twarz” jak na westerne nieopodal miejscowego kościoła. W pewnej chwili Jonas włożył rękę do kieszeni. „Otto” zdążył tylko powiedzieć: „Panie majorze, proszę wyjąć rękę z kieszeni”. Jonas wyciągnął rękę z pistoletem i trafił Olszówkę w głowę. Po obustronnej krótkotrwałej strzelaninie grupa „Otta” wyrwała się z okrążenia, jednak bez swego dowódcy.

Urodził się w rodzinie chłopskiej w 1923 r. Jego ojciec, powstaniec wielkopolski, dzierżał majątek ziemski Pisarzowice należący do księcia Birona von Curland z Sycowa. Później rodzina przeniosła się na Śląsk, jednak młody Franciszek powrócił w rodzinne strony i zamieszkał u wujka Alfreda Gólcza-Mende w Gierczycach, powiat Kępno. Aresztowany za kłusownictwo przyjął III grupę volkslisty, co stanowiło pewną wymuszoną sytuacją formę ratunku. Jako volksdeutsch III grupy Olszówka dostał powołanie do Wehrmachtu i trafił na szkolenie do Brzegu. Tam się ponoć dowiedział, że w międzyczasie wuj Alfred został zamordowany przez Niemców w Częstochowie pod zarzutem współpracy z polskim podziemiem (co ciekawe, Alfred Gólcza-Mende również podpisał volkslistę, a jednocześnie miał sprzyjać ruchowi oporu i utrzymywać z nim kontakty). Franciszek Olszówka zdezerterował zatem z jednostki i dołączył do niewielkiego oddziału AK „Koniczynka”,

którego terenem działania były lasy rychtalskie w powiecie Kępno.

Musiał się dobrze sprawować, ponieważ komendant AK Okręgu Poznań pplk Andrzej Hańcza-Rzewuski awansował go wkrótce do stopnia kaprała. Wtedy też Franciszek przyjął pseudonim „Otto”. Po wkroczeniu Sowietów wraz z grupą kolegów zorganizował ochotniczą milicję gromadzką do pilnowania porządku. Na próbę podporządkowania milicji nowej władzy zareagował odejściem wraz ze swoimi ludźmi ze służby i utworzeniem oddziału partyzanckiego. Żołnierze „Otta” złożyli przysięgę przed ks. Pawłem Nowickim, proboszczem w Słupi.

Początkowo Olszówka działał poza jakąkolwiek władzą zwierzchnią, operując w powiatach Kępno, Kluczbork i Namysłów. W drugim kwartale 1945 r. związał się z pokrowską Wielkopolską Samodzielną Grupą Ochotniczą „Warta”, a jego oddział podporządkowany został kpt. Tadeuszowi Tyrakowskiemu ps. „Kordzik” (łącznikowi „War-

Oddział Franciszka Olszówki

Tyrakowski) został zastrzelony. Od tej pory grupa „Otta” nie dała się już nikomu podporządkować, tym bardziej że WSGO „Warta” została – w związku z ogłoszoną amnestią – rozwiązana 2 VIII 1945 r.

Ludzie „Otta” rozbijali posterunki MO, napadali na placówki Urzędu Bezpieczeństwa, prowadzili działalność propagandową, karali kolaborantów, donosicieli, szabrowników i zwykłych bandytów, obrabiali kasy Gminnych Spółdzielni Produkcyjnych, likwidowali sowieckich żołnierzy i aktywistów z PPR. Oddział liczył (podaje się różnie) od 80 do ponad 100 partyzantów i kilkudziesięciu współpracowników, dysponował setką broni palnej różnego rodzaju, czternastoma motocyklami i dwoma samochodami. „Otto” miał dobrze

cjonariuszy, radzieckiego żołnierza, szefa UB oraz (najprawdopodobniej przypadkowo) jego żonę i dwójkę dzieci. W oglądanym przeze mnie filmie o Franciszku Olszówce dawna podkomendna Irena Taras-Nawrocka mówi, iż żona i dzieci ubeka zginęły przez pomyłkę. Nikt nie spodziewał się, że są na posterunku. Jeden z partyzantów po prostu wrzucił granat.

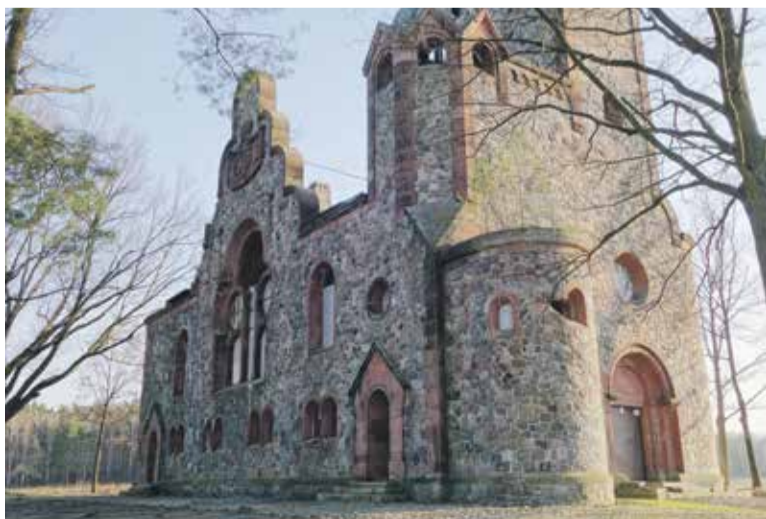
Grupie Franciszka Olszówki przypisuje się też rabunkowe zabójstwo żydowskiej rodziny Kohnów w Bolesławcu pod koniec listopada 1945 r., zastrzelenie wójta Bolesławca, a także morderstwo dokonane na kilku polskich osadnikach podczas akcji wysiedlania Niemców.

Bezpieka postanowiła „Otta” zgładzić. Nowa władza zmobilizowała spore siły – Korpus

Zwłoki Franciszka Olszówki przewieziono do siedziby WUBP we Wrocławiu. Tam rozpoznawali je byli podkomendni. Najprawdopodobniej 14 II 1946 r. „Otto” pochowany został na Cmentarzu Osobowickim.

Tak oto kończy się historia 23-letniego żołnierza podziemia niepodległościowego, postaci kontrowersyjnej, ale niewątpliwie wartej szczegółowych badań historycznych. Co warto jeszcze dodać? Dowiedziałem się w Pisarzowicach, że kiedy chciano upamiętnić „Otta” pamiątkowym krzyżem w miejscu jego śmierci, nie zgodził się na to gospodarz, na którego polu poległ Franciszek Olszówka. Pamiątkowy pomnik postawiono zatem po drugiej stronie drogi.

MARCIN BRADKE

Kościół w Pisarzowicach

Darmowa gumka do 23. roku życia

Seks jest naturalną potrzebą fizjologiczną, a nie przywilejem dla bogatych. Polska wypada najgorzej w Europie, jeśli chodzi o dostęp do antykoncepcji. Właśnie dlatego pora iść drogą Francji – do 23. roku życia antykoncepcja powinna być bezpłatna! Tak napisał na swoim Twitterze Michał Tyrwaski, przedstawiciel ds. edukacji przy Młodej Lewicy.

Co sądzić o młodzieńcu, który szykuje się być politykiem, ale którego nie stać na prezerwatywę, więc żebrze o nią bezwstydnie u rządu? Co ja mówię, żebrze? On się o nią awanturuje, jakby mu się należała, tylko dlatego, że jest młody i że mu się chce. Czy takiego stać będzie na kwiaty i wystawną kolację? – że tak sobie okolicznościowo zapytam (felieton ten piszę w przeddzień Walentynek). Czy szarpnąłby się na dorożkę lub dedykację u didżeja, która kosztuje minimum stówkę? Ktoś z was romansował kiedyś może z młodym działaczem lewicy? Jak to jest?

A co sądzić o edukacji, której orędownikiem zostaje taki przedstawiciel? Co sądzić o Lewicy, która funduje sobie takie młodzieżówki? Starzy towarzysze przynajmniej wyszarpywali sobie swoje luksusy „tymi rękami”, którymi dźwigali walizy dolarów z Moskwy lub przechwytywali rujnowany po 1989 majątek przemysłowy. Na kogo jednak wyrosnie taki Tyrwaski w swej roszczeniowości? Czy papier toaletowy też mam mu kupować do 23. roku życia? Czy nie wystarczy Młodej Lewicy, że im Kaczyński zniósł podatki do 26. roku życia? Zapomnieli już o tym, czy w ogóle nie zauważyli?

Nie wyzywam się na młodym aktywiście z Pomorza dla sadyistycznej satysfakcji poniewierania smarkacza, który nawet by nie umiał publicystycznie oddać. Podobnie jak nie kpilem z dziecka, którym do niedawna była Greta Thunberg, gdyż jestem mizoginem w wersji dziecięcej. Nie jestem. I on, i ona służą mi jako przykłady ofiar, którymi ideologia postępu posługuje się, by wysadzić świat z torów. Są mudżahedinami obwiązany dynamitem i posyłanymi między ludzi, by szkodzić. Greta wysadza się na salonach, w komnatach i salach wykładowych. On za to jest członkiem Parlamentu Młodych RP, przewodniczącym Młodzieżowej Rady Powiatu Człuchowskiego oraz posłem Sejmiku

Autor jest reportażystą, felietonistą, powieściopisarzem. Obecnie pracuje w TVP3 Opole i TVP Info.

Dzieci i Młodzieży XXVIII kadencji. Uffff... I wszystkim tym chwali się na swym profilu. Kim będzie, gdy dobieje czterdziestki? I tego się właśnie powinniśmy bać: Michała za lat 20. Gdy z młodego roszczeniowego nieudacznika (żeby nie zarobić na paczkę kondomów?) stanie się podtytym roszczeniowym nieudacznikiem. Tyle że z możliwością pisanja ustaw i uchwalania ich.

Oczywiście, brak środków anty nasz młody polityk postrzega nie tylko w kategoriach dramatu osobistego, ale i narodowego wstydu. Gdyż swój apel-pretensję okrasza mapką statystyczną Europy, na której Polska aż bije alarmową czerwień. Ta intensywna czerwień, ozdobiona jakimś wysokim procentem „braku dostępu do antykoncepcji” ma nas zawstydząć. Jak łatwo się domyślcie, większość naszych sąsiadów na mapce Tyrwaskiego przedstawiona jest na zielono. Każdy, kto wie, że w Polsce zestawy antykoncepcyjne, do wyboru, do koloru, a nawet do smaku, są do kupienia o każdej porze dnia i nocy na każdej stacji benzynowej, będzie się z takiej mapki śmiał. Cudzoziemiec jednak potraktować ją może serio.

Można na koniec zapytać: a co z lewicowym wyznaniem wiary „Moje ciało, moja sprawa”? Przystaje obowiązywać, gdy chodzi o darmość? I czy sam dostęp do gumek i tabletek da już Michasiowi powodzenie, obfitość randek? A jak premier Morawiecki podrzuci mu dyskretnie do kieszeni paczkę prezerwatyw, to każda randka będzie się nieodmiennie kończyła miłosnym uniesieniem? Pardon, spełnieniem potrzeby fizjologicznej?

ZBIGNIEW GÓRNIAK

Społeczeństwo

Wyższa emerytura? – co wziąć pod uwagę?

► **cd. ze str. 13**

kwoty emerytury minimalnej – wyjaśnia Iwona Kowalska-Matis, regionalny rzecznik prasowy ZUS na Dolnym Śląsku. – Jeżeli nie masz takiego stażu, to jeśli obliczona przez ZUS emerytura będzie niższa od minimalnej, to nie będzie ona podwyższona do tej kwoty.

Przykład: Jeżeli kobieta udowodniła co najmniej 20-letni okres składkowy i nieskładkowy, a wyliczona wysokość emerytury wyniosła 800 zł brutto, to ta kwota będzie podwyższona

do kwoty minimalnej emerytury, która obecnie wynosi 1338,44 zł brutto, a od marca 2023 r. 1 588,44 zł brutto. Jeżeli kobieta ta nie udowodniłaby 20-letniego okresu składkowego i nieskładkowego to emerytura pozostałaby w kwocie 800 zł brutto.

Bez względu na to, kiedy zdecydujemy się pobierać przysługujące nam świadczenie emerytalne, jedno jest pewne: tym z nas, którym nie przysługują wysokie emerytury, opłaca się pracować, dopóki zdrowie pozwala.

ZEBRAŁA: DOROTA NIEDŹWIECKA

Wydarzenia w obiektywie

Odnaczenia dla działaczy Solidarności

Kilkadziesiąt osób odebrało z rąk wojewody dolnośląskiego Jarosława Obremskiego wysokie odznaczenia państwowe. Większość z nich działała w NSZZ „Solidarność” i Solidarności Walczącej. Najwyższe – Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski otrzymał Ryszard Łoziński (na zdjęciu), represjonowany w stanie wojennym działacz Solidarności oraz Stanisław Helski (pośmiertnie).

Mosty Pomorskie po remoncie

Na mosty Pomorskie, 30 stycznia 2023 r. wrócili piesi, kierowcy, rowerzyści a także komunikacja miejska. Remont trwał prawie trzy lata i kosztował ponad 70 milionów złotych. Przebudowa objęła most Pomorski Południowy (na zdjęciu) z 1905 roku, oraz Północny z 1930 roku. Tramwaje i autobusy mają wydzielony pas, mogą jeździć nim także taksówki oraz pojazdy uprzywilejowane.

Spotkania na Przystanku Historii

W księgarni IPN „Przystanek Historia” od zeszłego roku odbywają się co miesiąc spotkania z dawnymi opozycjonistami. Organizuje je we współpracy z IPN Stowarzyszenie Wolne Słowo. Gościem ostatniego lutowego spotkania był Tomasz Wójcik, członek ZR, przewodniczący KZ „Solidarności” w Politechnice Wrocławskiej. Wcześniej gościli tam m.in.: Włodzimierz Wasiński, Tytus Czartoryski, Stanisław Skotny, Grażyna Najnigier i Albert Łyjak.

opr. jw

HUMOR

– Mam marzenie, żeby przestać pić.
– To dlaczego nie przestajesz?
– A czym byłoby życie bez marzeń?

○○○○

Rozmowa o pracę:
HR: A jak u pana z Excelem?
Ja: Nienawidzę go.
HR: Czyli użytkownik z doświadczeniem.

○○○○

– Tato, tato!
– Słucham synku?

– Czy to prawda, że zostałem adoptowany?
– To prawda, ale cię zwrócili.

○○○○

– Marian. Mam tego dość. Jesteś bez przerwy pijany. Chcę rozwodu!
– Boże! To ja się ożeniłem?

○○○○

Muszę naprawdę dobrze wyglądać w nowym płaszczu. Wcześniej żule prosili mnie o 2 zł na bułkę, a teraz o 30 na flaszkę.

○○○○

W Singapurze można w 10 minut otworzyć własny biznes.

W Polsce skarbówka może w 10 minut zamknąć biznes razem z właścicielem.

○○○○

Naukowcy zalecają, aby ludzie jedli mniej mięsa, a więcej otrębów. Ludzie ignorują te zalecenia. Ale producenci kielbasy – nie.

○○○○

– I jak tam nasz pacjent z wysoką gorączką?

– Po obiedzie temperatura zaczęła spadać.

– Doskonale! Jaka jest obecnie?
– Pokojowa.

○○○○

Mały chłopiec pyta swoich rodziców:

– Co to jest „bikini”?

– Nic – odpowiada matka, aby uniknąć konieczności wyjaśniania.

– Prawie nic – prostuje ojciec.

○○○○

Jaka jest różnica między dziewicą a rencistką?

– Żadna. Obie czekają na pierwszego.

○○○○

Wiecie, jak zaczynają się przepisy w szkockiej książce kucharskiej?

– Pożycz od sąsiada pół kilo mąki...

○○○○

Do Mariana przyjechała teściowa:

– Otwieraj ty łobuzie, wiem że jesteś w domu, bo twoje adidasy stoją przed drzwiami!!!

– Niech się mama tak nie wyraża, wyszedłem w sandałach!

○○○○

– Pomimo inflacji żyje nam się lepiej – oznajmił premier.

– To fajnie macie – pomyślał naród.

○○○○

– Niepotrzebnie kręcisz nosem. Ten bigos jest całkiem dobry.

– Może i jest dobry, ale większość ludzi bierze do kina popcorn.

○○○○

Przychodzi baba do okulisty. Lekarz podchodzi do tablicy i pyta:

– Jaką literę pokazuję?
– A gdzie pan jest?

○○○○

Proces sądowy:

– Jest pan oskarżony o to, że uderzył pan poszkodowanego dwa razy w twarz. Czy chce pan coś dodać?

– Nie Wysoki Sądzie, to mu wystarczy.

HUMOR ZESZYTÓW SZKOLNYCH

Motyw bratobójstwa występuje już w Biblii, gdzie Kain zabił Nobla.

*****

Papieże mieszkali w Rzymie. Z ojca na syna żyli w celibacie.

*****

Król Waza, jak sama nazwa wskazuje, lubił zupę.

*****

Komornicy mieszkali w tak małych komórkach, że spali jeden na drugim.

*****

Drzymata woził się wozem naokoło a Niemcy mogli mu naskoczyć.

*****

W prozie wypowiada się narrator, a w poezji podmiot deliryczny.

*****

Poetę cechuje szlachetne ubóstwo myśli.

*****

Zaszumiaty mu w uszach lasy sosnowe i zabetkotaty lasy rodzinne.

*****

U genezy poematu zwiisał wielki splot spraw politycznych oraz nici literackie oderwane od gruntu ojczyzstego.

Z CYKLU: MISTRZOWIE BHP

SUDOKU nr 48

Celem jest wypełnienie diagramu 9 × 9 w taki sposób, aby w każdym wierszu, w każdej kolumnie i w każdym z 9 pogrubionych kwadratów 3 × 3 (zwanymi „blokami” lub „podkwadratami”) znalazło się po jednej cyfrze od 1 do 9.

5				9		2	6	
		9	7	6	2	5		
2	4		5					
8		7		2	9		3	
	1		3	5		6		8
					8		5	6
		8	2	7	6	9		
	9	4		3				7

Jako rozwiązanie proszę podać cyfry z wyróżnionego wiersza. Wśród osób, które do 20 marca 2023 r. nadesłały mailem na adres: redakcja.wroc@solidarnosc.org.pl lub pocztą prawidłowe rozwiązanie, rozlosujemy nagrodę książkową. W tytule maila proszę wpisać *Sudoku nr 48*. Dziękujemy za nadesłane rozwiązania sudoku z poprzedniego numeru gazety. Książkę wylosował pan Mirosław. Gratulujemy. Nagrodę wysłamy pocztą.